

T.C. ARTVİN VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

ARTVİN

**AKADEMİK
BECERİLERİN
İZLENMESİ ve
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ABİDE 2016 - 8. SINIFLAR RAPORU

HAZİRAN - 2018

T.C.
ARTVİN VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

8. SINIFLAR ABİDE 2016
ARTVİN RAPORU

Artvin il Milli Eğitim Müdürlüğü Adına imtiyaz Sahibi

Abdulcelil KAHVECİ
İl Milli Eğitim Müdürü

Genel Yayın Sorumlusu

Gürsel SEÇKİN
İl Milli Eğitim Müdürlüğü Şube
Müdürü

Hazırlayan
Ölçme Değerlendirme Merkezi

Sedanur TOMRUKÇU

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	4
TÜRKÇE DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	15
MATEMATİK DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	33
FEN BİLİMLERİ DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	53
SOSYAL BİGİLER DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	71
TARTIŞMA VE SONUÇ	90

GİRİŞ

GİRİŞ

Eğitim sistemimizde yer alan ğretim programlarının hedefleri, öğrencilerin okulda ne öğrendiğinden çok öğrendikleri ile neler yapabildikleri üzerinde yoğunlaşmaktadı. Bu durum, öğrencilerin öğrendiklerini gündelik yaşamda kullanabilme durumlarının belirlenmesini ve öğrencilerin st düzey zihinsel becerilerinin llmesini gerektirmektedir. Tüm bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik olarak geliştirilen Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) alışması, ortaokul 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerimizin örgün eğitimde kazanmış oldukları bilgi ve becerileri kullanma becerilerinin lldğ bir durum belirleme çalışmasıdır.

Öğrencilerin gerçek yaşam durumlarında karşılaşması muhtemel problem durumlarının öğrencilere sunulması ve değerlendirmenin bu durumlar üzerinden yapılması öğrencilerin öğrendiklerinin anlamlı hale gelmesini sağlamaktadır. Nitekim Demirtaşlı (2010), st düzey düşünme becerilerinin gündelik yaşam ile ilişki kurularak geliştirilmesi ve llmesinin ğretim programlarının öngördüğü bir durum olduğunu savunmaktadır. Bununla birlikte, Demirtaşlı (2010) ğrenmelerin kalıcı ve nitelikli olabilmesinin ğretim ve değerlendirme uygulamalarının st düzey düşünme becerilerine odaklanması ve gündelik yaşamla ilişkilendirilmesi yoluyla mümkün olduğunu ileri sürmektedir.

ABİDE çalışmasıyla öğrencilerin okulda öğrendiklerini gündelik yaşamda ne lde kullanabildiklerinin ve zihinsel becerilere sahip olma durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bunun sonucunda da ulusal düzeyde bir izleme değerlendirme sisteminin kurulması planlanmaktadır.

Eğitim sistemimizde önemli bir yer tutan ulusal sınavlarda çoktan seçmeli soruların kullanılması, geleneksel bir hal almıştır. oktan seçmeli sorular, öğrencilerin cevaplarını kendilerinin oluşturmasına olanak vermemekle birlikte onları içerisinde doğru cevabın da yer aldığı sınırlı sayıda seçeneğin üzerinde tercih yapmaya yönelmektedir. Bu nedenle çoktan seçmeli sorularla öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme gibi st düzey zihinsel becerilerinin llmesi zorlaşmaktadır.

Öğrencilerin st düzey zihinsel becerilerinin llmesine daha fazla olanak sağlayan ve onlara kendi cevabını oluşturma olanağı sağlayan açık uçlu soruların kullanılmasının gerektiği düşünülmektedir. st düzey düşünme becerileri; eleştirel, yansıtıcı, st bilişsel ve yaratıcı düşünme süreçlerini içine almaktadır. Bu beceriler, öğrenciler yeni sorunlarla karşılaştıklarında aktif bir biçimde işe koşulur. Bir başka ifadeyle st düzey zihinsel beceriler, basit bir şekilde ezberlemekten ya da kavramaktan çok daha fazlasını içine almaktadır. Bunların ötesinde yargıda bulunma, düşünce geliştirme, çıkarımda bulunma, seçenekleri değerlendirme gibi bilişsel süreçleri içine almaktadır(WangveWang,2014).

Bu becerilerin geçerli bir biçimde llebilmesi için öğrencilere sorulan soruların sınıf ortamı dışında, gündelik yaşamdan ve çok aşına olmadıkları durumlar olması gerekmektedir. st düzey zihinsel becerilerin llmesinde; (a) seçmeye dayalı, (b) oluşturmaya dayalı,(c) açıklamaya dayalı madde formatları kullanılabilir. Semeye dayalı maddeler; çoktan seçmeli maddeleri, eşleştirme ve sıralama maddelerini içine almaktadır. Oluşturmaya dayalı maddeler; kısa cevap, kompozisyon tipi ve performans dayalı maddeleri içine almaktadır. Açıklamaya dayalı maddeler ise seçmeye ve oluşturmaya dayalı maddelerde seçilen ya da oluşturulan cevaplar için gerekçeler sunmayı içine almaktadır (King, Goodson ve Rohani, 1998).

Eğitimde süreç odaklı değerlendirme kapsamında izleme değerlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Eğitim çıktılarının ölçülmesi ve öğrenci ile öğretmene geri bildirim verilmesi, öğrenme çıktılarının nedenlerinin araştırılması eğitimin niteliğinin artırılması için önem arz etmektedir. Okulların en temel amacı olan bireyi hayata hazırlama işlevinin de artırılması için gündelik yaşam becerilerinin ölçülmesi gerekmektedir.

ABİDE çalışması becerilerin ölçülmesine odaklanması yönüyle PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı), kazanımları temel alması yönüyle de TIMSS (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması) ile benzerlik göstermektedir. PISA ve TIMSS ülke geneli olarak izleme yapmakta il düzeyinde ise bir geri bildirim vermemektedir. Her ilin kendine özgü durumlarının izlenmesi ve geri bildirim verilmesi için il düzeyinde örneklem alınması gerekmektedir.

Öğrencilerin okul yaşamında öğrendiklerini gündelik yaşam durumlarına aktarma becerileri ve herhangi bir problem durumuyla karşılaştıklarında problemi çözme becerilerinin ölçülmesi de hedeflenmiştir.

ABİDE ARAŞTIRMASININ GENEL AMACI

ABİDE araştırmasının genel amacı, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin zihinsel becerilerinin ortaya konulması ve öğrencilerin başarılarıyla ilişkili öğrenci, öğretmen ve okul özelliklerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç kapsamında ulaşılmaya hedeflenen alt amaçlar ise şunlardır:

- 8. sınıf düzeyinde öğrencilerin Türkçe, matematik, fen bilimleri ve sosyal bilgiler alanlarında zihinsel becerilere ne ölçüde sahip olduklarını belirlemek,
- Öğrencilerin başarılarını etkileyen duyuşsal, aile ve okul özelliklerini ortaya koymak,
- Öğrencilerin puanlarının karşılık geldiği yeterlik düzeylerinin olduğu ve puanların anlam kazandığı bir değerlendirme sistemi kurmak,
- Yeterlik düzeylerinin belirlenmesinden sonra periyodik olarak uygulanacak bu çalışma ile süreç içerisinde eğitimde gelişimi ve üst yeterlik düzeyine ulaşan öğrenci sayısını ortaya koyabilmektir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

ABİDE örnekleminin belirlenmesinde MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan alınan okul ve şube sayıları kullanılmıştır. 16488 ortaokul ve 48679 şubeyle başlanan çalışmaya, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin bulunduğu okul ve şubeler çalışmanın dışında tutularak 16118 okul ve 48091 şube üzerinden devam edilmiştir. 81 il için yapılan çalışmada her bir il için yaklaşık 400 öğrencilik gözlemin yeterli olacağına karar verilmiştir ($p=0,5$, $q=0,5$; maksimum varyans= $0,25$, $d=0,05$).

Her bir ilde Merkezi Ortak Sınava giren öğrenci sayıları üzerinden şubelerde yer alan ortalama öğrenci sayıları hesaplanmıştır. Her bir il için seçilmesi gerekli minimum sayı olan 400 öğrenciye şubeler yoluyla ulaşmak daha kolay ve ekonomik olduğundan 400 öğrencinin her bir il için ne kadarlık bir şube sayısına denk geldiği belirlenmiştir. Araştırmanın genellenebilirliğini artırmak için büyükşehirlerde örnekleme girecek şube sayıları artırılmıştır. Yaklaşık 38000 kişilik bir öğrenci sayısına ulaşacak şekilde büyükşehir olmayan illerde minimum şube sayısına karşılık gelen öğrenci sayısı hesaplandıktan sonra geriye kalan şubeler büyükşehirlerin öğrenci sayılarıyla orantılı olarak illere dağıtılmıştır.

İl düzeyinde örnekleme seçilen şube sayıları belirlendikten sonra, seçilen örneklemin ili daha iyi temsil edebilmesi için şubeler aşağıdaki tabloda yer alan bilgiler kullanılarak tabakalı örnekleme yoluyla alt tabakalara dağıtılmıştır. Her bir il için seçilen örneklem öncelikle kent-kır, ardından devlet-özel olarak alt düzeylere dağıtılmış ardından devlet okulları ikili- normal öğretim; ikili ve normal öğretime sahip okulların her biri de İmam Hatip, Genel ve YBO olacak şekilde şube sayılarıyla orantılı olacak şekilde alt düzeylere ayrılmıştır.

Şube											
Kent						Kır					
Devlet			Özel			Devlet			Özel		
İkili Öğretim			Normal Öğretim			İkili Öğretim			Normal Öğretim		
İmam H.	Genel	YBO	İmam H.	Genel	YBO	İmam H.	Genel	YBO	İmam H.	Genel	YBO

ABİDE Anketlerinin Hazırlanması

ABİDE çalışması kapsamında öğrenci başarısını belirleyen bağlamsal faktörler hakkında veri toplanmasının bütüncül bir değerlendirme yapmaya olanak sağlayacağı düşünülmüş ve başarı testlerinin yanı sıra öğrenci, öğretmen ve okul anketleri hazırlanmıştır. Öğrenci anketleri, uygulamaya katılan bütün öğrencilere; öğretmen anketleri, ABİDE uygulamasının gerçekleştirildiği sınıfların dersine giren Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler öğretmenlerine; okul anketleri ise ABİDE uygulamasının yapıldığı okulların müdürlerine uygulanmıştır.

Öğrenci, öğretmen ve okul anketlerinin hazırlanmasının ilk aşamasında Ankara’da sosyoekonomik düzey (SED) bakımından farklılık gösteren (düşük-orta-yüksek SED) üç okul belirlenmiştir. Bu okulların 8. sınıf öğrencilerinden, okullardaki Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler öğretmenlerinden ve okul yöneticilerinden “Öğrenci başarısını etkileyen faktörler nelerdir?” sorusu üzerine düşünerek kompozisyon yazmaları istenmiştir. Elde edilen yaklaşık 400 öğrenci, 50 öğretmen ve 3 yönetici kompozisyonu incelenmiş ve anketin taslak kısmı oluşturulmuştur. Daha sonra literatür taraması yapılmış ve PISA, TIMSS gibi geniş ölçekli uygulamalarda kullanılan anketlerden yararlanılmıştır. Tüm bu incelemelerin ardından uzman görüşü alınarak anketlerin nihai hali oluşturulmuştur.

Tablo 2. ABİDE Öğrenci Anketi İçeriği

Anket Konu Başlığı	Konu içeriği
Kişisel Bilgiler	Öğrencilerin kendileri, ailesi, yaşadıkları çevre ve okul yaşantılarıyla ilgili bilgileri kapsamaktadır.
Okulunuz ve Okulunuz Hakkındaki Düşünceleriniz	Öğrencilerin okulları hakkındaki genel bilgileri ve okulları hakkındaki düşüncelerini kapsamaktadır.
Ödevleriniz ve Dönem Sonu Başarılarınızın Belirlenmesine İlişkin Görüşleriniz	Öğrencilerin okulda verilen ödevler ve yapılan ölçme değerlendirme uygulamaları hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.
Okulunuzda Matematik Dersi Hakkındaki Görüşleriniz	Öğrencilerin okullarında almış oldukları matematik dersi hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.
Okulunuzda Fen bilimleri Dersi Hakkındaki Görüşleriniz	Öğrencilerin okullarında almış oldukları fen bilimleri dersi hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.
Okulunuzda Türkçe Dersi Hakkındaki Görüşleriniz	Öğrencilerin okullarında almış oldukları Türkçe dersi hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.
Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi Hakkındaki Görüşleriniz	Öğrencilerin okullarında almış oldukları Sosyal Bilgiler dersi hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.
Kişisel Bilgiler	Öğrencilerin okullarındaki eğitim-öğretim ortamı ve öğretmenleri hakkındaki görüşleri ve düşüncelerini kapsamaktadır.

Tablo 3. ABİDE Öğretmen Anketi İçeriği

Anket Konu Başlığı	Konu içeriği
Kişisel Bilgiler	Öğretmenlerin kendileri, eğitim yaşantıları ve meslek kariyerleri ilgili bilgileri kapsamaktadır.
Mesleki Gelişim	Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayan etkinliklere katılım durumları hakkındaki bilgileri kapsamaktadır.
Akademik Başarıda Okulun Önemi	Öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda eğitim başarısını etkileyen faktörler hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.
Öğretmenlik Mesleği	Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği hakkındaki görüş ve düşüncelerini kapsamaktadır.

Tablo 4. ABİDE Okul Anket İçeriği

Anket Konu Başlığı	Konu içeriği
Kişisel Bilgiler	Okul yöneticilerinin kendileri, eğitim yaşantıları ve meslek kariyerleri ilgili bilgileri kapsamaktadır.
Okulunuz Hakkında	Okullar hakkındaki genel bilgileri kapsamaktadır.
Kaynaklar ve Teknoloji	Okul yöneticilerinin okullarında eğitim-öğretim için mevcut olan veya ihtiyaç duydukları kaynaklar hakkındaki görüşlerini kapsamaktadır.
Okulunuzda Eğitim-Öğretim	Okul yöneticilerinin okullarında verilen eğitim- öğretim hakkındaki görüş ve önerilerini kapsamaktadır.

Derslerin Yeterlik Düzey ve Puan Karşılıkları

Türkçe Dersi Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	253,39'dan düşük
Temel	253,39 dâhil olmak üzere 367,88'e kadar
Orta	367,88 dâhil olmak üzere 486,00'ya kadar
Ortaüstü	486,00 dâhil olmak üzere 574,20'ye kadar
İleri	574,20 ve üzeri

Matematik Testi Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	351,10'dan düşük
Temel	351,10 dâhil olmak üzere 451,00'a kadar
Orta	451,00 dâhil olmak üzere 557,80'e kadar
Ortaüstü	557,80 dâhil olmak üzere 625,54'e kadar
İleri	625,54 ve üzeri

Fen Bilimleri Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	326,72'den düşük
Temel	326,72 dâhil olmak üzere 437,80'e kadar
Orta	437,80 dâhil olmak üzere 518,20'ye kadar
Ortaüstü	518,20 dâhil olmak üzere 571,50'ye kadar
İleri	571,50 ve üzeri

Sosyal Bilgiler Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	271,69'dan düşük
Temel	271,69 dâhil olmak üzere 329,18'e kadar
Orta	329,18 dâhil olmak üzere 475,69'a kadar
Ortaüstü	475,69 dâhil olmak üzere 535,34'e kadar
İleri	535,34 ve üzeri

İndislerin Oluşturulması

ABİDE uygulaması kapsamında hazırlanan öğrenci, öğretmen ve okul anketlerinde bazı değişkenler veya maddeler kullanılarak indisler oluşturulmuştur. Aşağıda bu indisler ve bu indislerin oluşturulması için kullanılan değişkenler ya da maddeler sunulmuştur.

Öğrenci Anketinde Yer Alan Maddelerden Yola Çıkılarak Oluşturulan İndisler

1. Sosyoekonomik Düzey

Sosyoekonomik düzey indisini oluşturmak amacıyla;

- Ailenin aylık geliri
- Anne eğitim düzeyi
- Baba eğitim düzeyi
- “Öğrenciye ait bilgisayar ya da tablet bilgisayarın olup olmaması” ,”öğrenciye ait odanın olup olmaması”, “evde internet bağlantısının olup olmaması” ve “evde kaloriferli ısıtma sisteminin olup olmaması” değişkenlerinden yararlanılmıştır.

2. Okula Yönelik Tutum

Okula yönelik tutum indisini oluşturmak amacıyla öğrencilere okullarıyla ilgili aşağıdaki ifadelere ne derece katıldıkları sorulmuş ve bu maddelere verilen yanıtlardan yararlanılmıştır.

- Okul arkadaşlarım beni sever.
- Okulda olmayı severim.
- Okulda kendimi güvende hissedirim.
- Bu okula ait olduğumu hissediyorum.
- Okulda sınıf arkadaşlarımı görmekten hoşlanırım.
- Okulda öğretmenlerim bana adil davranır.
- Bu okula gitmekten gurur duyuyorum.
- Bu okulda kendimi mutlu hissediyorum

3. Akran Zorbalığına Maruz Kalma

Akran zorbalığına maruz kalma indisini oluşturmak amacıyla öğrencilere son bir yıl içinde aşağıdaki olayları ne sıklıkla yaşadıkları sorulmuş ve bu maddelere verilen yanıtlardan yararlanılmıştır:

- Benimle alay edildi veya bana lakap takıldı.
- Diğer öğrenciler beni oyun ve etkinliklerin dışında tuttu.
- Hakkımda yalan söylendi.
- Eşyam çalındı.
- Şiddete – zorbalığa maruz kaldım (ör. İtmek, vurmak, tekmelemek).
- Benimle ilgili yüz kızartıcı şeyler söylendi.
- Tehdit edildim.

4.Aile İlgisi

Aile ilgisi indisini oluşturmak amacıyla öğrencilere ailelerinin aşağıdaki durumları ne ölçüde yerine getirdikleri sorulmuş ve bu maddelere verilen yanıtlardan yararlanılmıştır:

- Ailem ders çalışmama yardımcı oluyor.
- Ailem okuluma gelip okuldaki durumumu yakından takip eder.
- Ailem okulda yapılan etkinliklere katılır.
- Ailem destek eğitimi (kurs, özel ders) almamı sağlar.

5.Aile Baskısı

Aile baskısı indisini oluşturmak amacıyla öğrencilere ailelerinin aşağıdaki durumlara ne ölçüde başvurdukları sorulmuş ve bu maddelere verilen yanıtlardan yararlanılmıştır:

- Ailem başarılı olmam için bana baskı yapıyor.
- Ailem düşük not aldığımda bana kızar.

6.Her Bir Derse Yönelik Sevgi(Dersten Hoşlanma)

Derse yönelik sevgi (dersten hoşlanma) indisini oluşturmak amacıyla şu maddeler kullanılmıştır:

- İlgili ders (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) önemli bir derstir.
- İlgili ders (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) benim en sevdiğim derstir.
- İlgili derste(Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) tahtaya kalkmayı severim.
- İlgili dersi (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) kullanmamı gerektiren bir işte çalışmak isterim.
- İlgili ders (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) ile ilgili kitap, dergi, makale vb. okumayı severim.
- İlgili dersi (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) gerektiren bilmece, bulmaca vb. oyunları severim.
- İlgili ders (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) içerikli belgesel vb. film izlemeyi severim.

7.Her Bir Derse Verilen Değer

Derse verilen değer indisini oluşturmak amacıyla şu maddeler kullanılmıştır:

- İlgili dersi (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) öğrenmenin bana günlük yaşamda yardımcı olacağını düşünürüm.

-
- Diğer dersleri öğrenmek için ilgili derse (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) ihtiyacım var.
 - Hayatta başarılı olmak için ilgili dersi (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler) öğrenmek önemlidir.
 - İyi bir işe sahip olmak için ilgili derste (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) iyi olmam gerekir.
 - Daha iyi bir lisede/üniversitede okumak için ilgili derste (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) iyi olmam gerekir.

8. Her Bir Derse İlişkin Öz Yeterlilik Algısı

Derse ilişkin öz-yeterlilik algısı indisini oluşturmak amacıyla şu maddeler kullanılmıştır:

- İlgili dersi (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) kolay öğreniyorum.
- İlgili dersle (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) ilgili zor soruları çözebilirim.
- İlgili derste (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) sınıf arkadaşlarıma göre daha iyiyim.
- Öğretmenim ilgili derste (Türkçe, Matematik, Fen bilimleri, Sosyal Bilgiler) iyi olduğumu söyler.

Öğretmen Anketinde Yer Alan Maddelerden Yola Çıkılarak Oluşturulan İndisler

1. Mesleki doyum

Mesleki doyum indisini oluşturmak amacıyla şu maddeler kullanılmıştır:

- Bu mesleği seçtiğim için çok memnunum.
- Bu okulda öğretmen olmaktan mutluyum.
- Mesleğim beni heyecanlandırır.
- Mesleğim bana ilham verir.
- Yaptığım işten gurur duyarım.
- Mesleğime ileriki yıllarda da devam etmeyi düşünüyorum.
- Öğretmenlik mesleğinin kutsallığına inanırım.

2. Mesleki yeterlilik algısı

Mesleki yeterlilik algısı indisini oluşturmak amacıyla öğretmenlere “ders verirken aşağıdaki konularda kendinize ne kadar güvenirsiniz?” sorusu sorulmuş ve aşağıdaki durumlar verilmiştir:

- Öğrencilerle etkili iletişim kurabilme
- Öğrencilerin derse ilgisini çekme
- Alanımla ilgili kendimi yeterli bulma
- Eğitim öğretim araçlarını etkili kullanabilme
- Öğretim zamanını etkili kullanma
- Dersi öğrenci seviyesine göre anlatma
- Konunun özelliğine göre uygun yöntem ve teknikleri kullanabil

3. Mesleki gelişim

Mesleki gelişim indisini oluşturmak amacıyla öğretmenlere son bir yıl içinde aşağıdaki mesleki gelişim etkinliklerine ne kadar süre katıldıkları sorulmuştur:

- Alanımla ilgili konular
- Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular
- Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)

-
- Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi
 - Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular
 - Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi
 - İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular
 - Kişisel gelişimle ilgili konular

Okul Anketinde Yer Alan Maddelerden Yola Çıkılarak Oluşturulan İndisler

1. Öğrenci kaynaklı sorunlar

Öğrenci kaynaklı sorunlar indisini oluşturmak amacıyla okul yöneticilerine aşağıdaki durumların okuldaki eğitim öğretim için ne derece sorun oluşturduğu sorulmuş ve bu durumlara verilen yanıtlardan yararlanılmıştır:

- Öğrencilerin okula geç gelmesi
- Öğrencilerin okula mazeretsiz devamsızlığı
- Öğrencilerin sınıfı rahatsız etme, ders ortamını bozmaları
- Öğrencilerin kopya çekmesi
- Öğrencilerin küfür, kötü söz söylemeleri
- Öğrencilerin kamu malına zarar vermesi
- Öğrenciler arasında görülen hırsızlık olayları
- Öğrenciler arasında tehdit veya sözlü taciz (kısa mesaj, e-posta dâhil)
- Öğrencilerin birbirlerine fiziksel olarak zarar vermesi, akran zorbalığı
- Öğrencilerin öğretmen ya da diğer çalışanları tehdit etmesi veya sözlü tacizde bulunması (kısa mesaj, e-posta dâhil)

2. Öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar

Öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisini oluşturmak amacıyla da okul yöneticilerine aşağıdaki durumların okuldaki eğitim öğretim için ne derece sorun oluşturduğu sorulmuş ve bu durumlara verilen yanıtlardan yararlanılmıştır:

- Öğretmen sayısındaki yetersizlik, derslerin boş geçmesi
- Çok sık öğretmen değişikliği
- Öğretim materyallerindeki (ders kitapları, harita, vb.) kalite ve sayı bakımından yetersizlik
- Sarf malzemelerindeki (kâğıtlar, kalemler, vb. materyaller) sayıca eksiklikler
- Fiziki ortamların (okul binaları ve okul bahçesi) yetersizliği ve uygunsuzluğu
- Isıtma/soğutma ve aydınlatma sistemlerinin yetersizliği veya eksikliği, alt yapıdan kaynaklanan yetersizlikler
- Öğretim ortamlarının (sınıf, laboratuvar, vb.) sayı ve kalite bakımından yetersizliği, sınıfların kalabalık olması
- Teknik ve yardımcı hizmetlerde çalışan personelin sayı ve nitelik bakımından yetersizliği
- Eğitim ve öğretimde kullanılan görsel-ışitsel teknolojik kaynakların (etkileşimli tahta, projeksiyon) yetersizliği
- Eğitim ve öğretim için gerekli bilgisayar teknolojilerinin (öğrenci kullanımına açık bilgisayar ve tablet bilgisayarlar) sayı ve nitelik bakımından yetersizliği
- Engelli öğrenciler için kaynak eksikliği
- Okulun şehir merkezine olan mesafesi
- Okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı, velilerin sosyal ve kültürel seviyesi

TÜRKÇE DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 5. Türkçe Dersi Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	253,39'dan düşük
Temel	253,39 dâhil olmak üzere 367,88'e kadar
Orta	367,88 dâhil olmak üzere 486,00'ya kadar
Ortaüstü	486,00 dâhil olmak üzere 574,20'ye kadar
İleri	574,20 ve üzeri

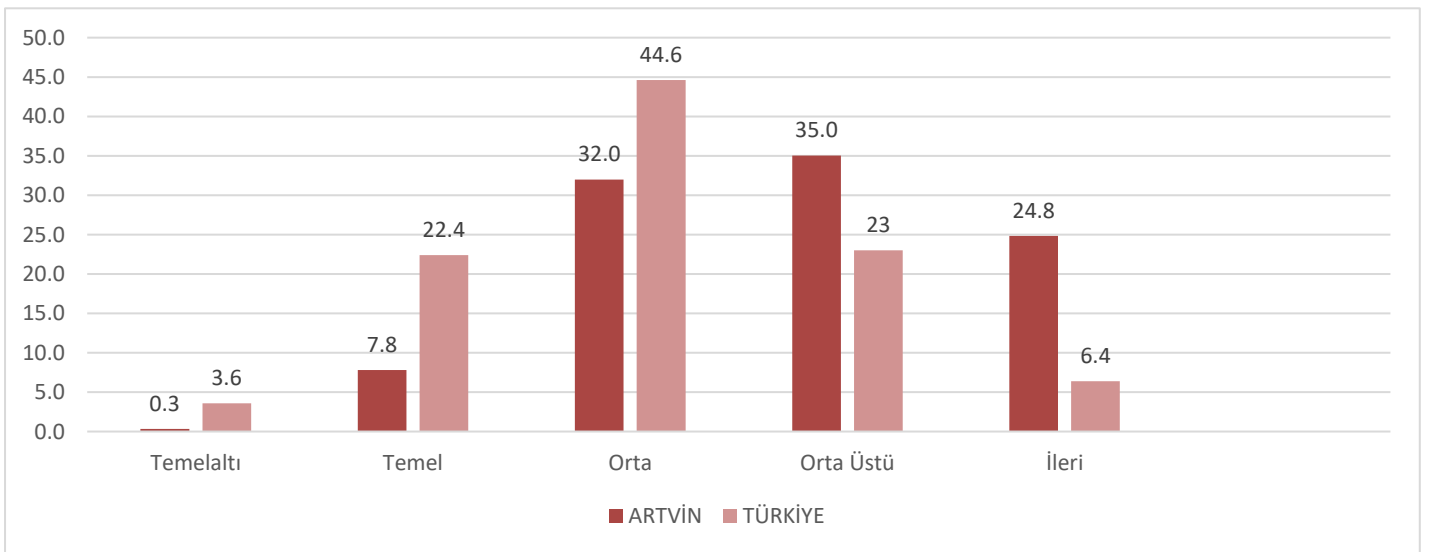
Tablo 5 incelendiğinde, bir öğrencinin Türkçe testi için temel düzeyde yer alabilmesi için en az 253,39 puan almasının gerektiği görülmektedir. Bununla birlikte, bir öğrencinin ileri düzeyde yer alabilmesi için ise en az 574,20 puan alması gerekmektedir.

Türkiye'deki ve Artvin'deki öğrencilerin Türkçe testine ait yeterlik düzeylerine göre dağılımı Tablo 6 ve Şekil 1'de görülmektedir.

Tablo 6. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	1	0,3	1244	3,6
Temel	23	7,8	7779	22,4
Orta	94	32,0	15478	44,6
Ortaüstü	103	35,0	7979	23,0
İleri	73	24,8	2220	6,4
Toplam	294	100,0	34700	100,0

Şekil 1. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılım Grafiği

Tablo 6 ve Şekil 1 incelendiğinde Türkçe testi için öğrencilerin %8,1'inin (N=24) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %32'sinin (N=94) orta düzeyde ve yaklaşık %60'ının (N=176) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre ili temsil eden örneklemin sağa çarpık bir yapıda olduğu söylenebilir. Bu durum Türkçe testi için başarılı bir sonuca sahip olduğunu gösterebilir. Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında ise il örnekleminin daha iyi bir düzeyde olduğu görülmektedir.

Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeyleri ve Tanımları

1. DÜZEY (TEMELALTI)

- Metinde açıkça ifade edilmiş duygu, düşünce, hayal ve bilgiyi belirleyebilir.
- Metindeki bilgileri tekrar edebilir.
- Görsel, şekil ve metinlerde birbirine yakın duygu, düşünce ya da bilgiler arasında basit ilişkiler kurabilir (sıralama).
- Metinde açıkça ifade edilen durumlara dayalı “Ne, Nasıl, Niçin, Ne zaman, Nerede, Kim” gibi sorulara yanıt verebilir.
- Metnin bağlamından hareketle cümleler arasındaki basit ilişkileri belirleyebilir.

2. DÜZEY (TEMEL)

- Günlük ve yaygın olarak bilinen bilgileri sıralayarak bu bilgiler arasındaki ilişkiyi belirleyebilir.
- Bir metin içindeki dağınık bilgileri düzenleyebilir.
- Metinde açık bir şekilde ifade edilen konu, ana fikir ve amacı belirleyebilir.
- Söz ve söz gruplarının anlamını metnin bağlamından hareketle belirleyebilir.

3. DÜZEY (ORTA)

- Birçok durumu karşılaştırabilir, durumlar arası ilişki kurabilir, durumlardan çıkarımda bulunabilir.
- Metindeki bağlamdan hareketle benzer ve farklı durumları sınıflandırabilir.
- Metnin bir bölümünden anlam çıkarabilir.
- Metin içi bilgilerden yola çıkarak metni anlamlandırabilir.
- Metni ayrıntılara inmeden genel hatlarıyla ifade edebilir.
- Neden-sonuç, amaç-sonuç ilişkilerini bulabilir. Doğrudan anlatımlarda ana fikri ve yardımcı fikri bulabilir.
- Metin türlerinin ayrımını yapabilir.
- Metinler arasında ilişki kurabilir, karşılaştırma yapabilir.
- Deyimler, atasözleri, özdeyişler gibi söz ve söz gruplarını metne göre anlamlandırabilir.

4. DÜZEY (ORTAÜSTÜ)

- Çoklu durumlarda (bir durumla ilgili farklı bilgi parçaları) karşılaştırma, açıklama yaparak zıtlıklar ve olumsuzluklardan çıkarımda bulunabilir ve sonuca gidebilir.
- Deyimler, atasözleri, özdeyişler gibi söz ve söz gruplarının anlamlarını metne göre yorumlayabilir.
- Metni günlük hayatla ilişkilendirebilir.
- Görsellerle veya metinle verilen hiciv ve nüktelerdeki mesajı anlayabilir.
- Neden-sonuç, amaç-sonuç ilişkileri kurabilir. Dolaylı anlatımlarda ana fikri bulabilir.
- Metin türlerinin ayrımını yapabilir ve bu türleri karşılaştırabilir.

5. DÜZEY (İLERİ DÜZEY)

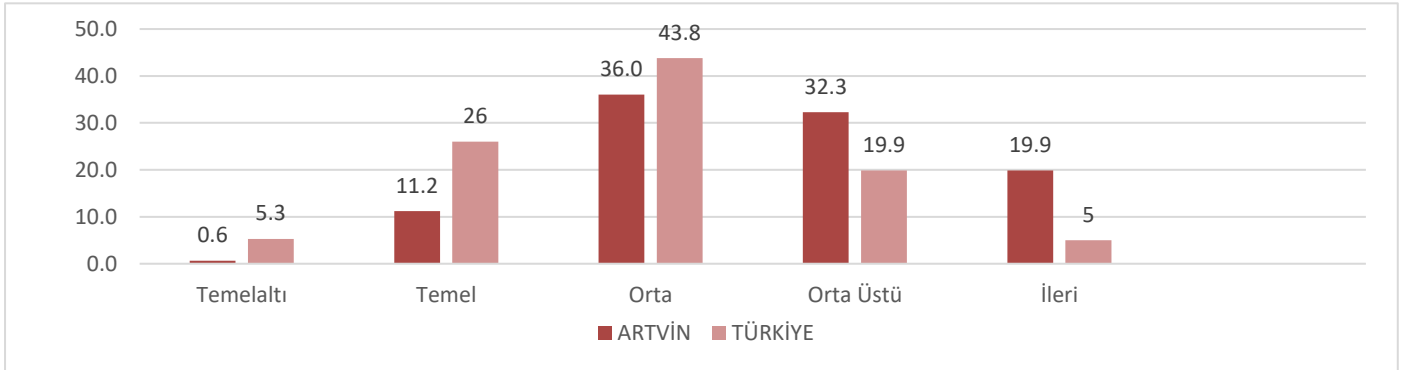
- Çoklu durumlarda (bir durumla ilgili farklı bilgi parçaları) karşılaştırma, açıklama yaparak zıtlıklar ve olumsuzluklardan çıkarıma gidebilir ve sonuç oluşturabilir.
- Deyimlerin ve kelimelerin anlamlarını metne göre yorumlayabilir, benzer ve farklı durumları farklı şekillerde (tablo, grafik, şekil ...) anlamlandırabilir (karşılaştırma, eşleştirme gibi tekniklerle).
- Metni günlük hayatla ilişkilendirerek metindeki problemlere çözüm üretebilir.

- Metin veya metinlerdeki benzerlikleri, farklılıkları, ayrıntıları, önemsiz detayları, soyut kavramları; birçok kıstas ve görüşü göz önünde bulundurarak fark edebilir, değerlendirebilir, analiz edebilir.
- Görsellerle veya metinle verilen hiciv ve nüktelerdeki mesajı yorumlayabilir.
- Problemlere yaratıcı çözümler üretebilir

Tablo 7. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	1	0,6	935	5,3
Temel	18	11,2	4633	26,0
Orta	58	36,0	7799	43,8
Ortaüstü	52	32,3	3540	19,9
İleri	32	19,9	888	5,0
Toplam	161	100,0	17795	100,0

Şekil 2. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılım Grafiği

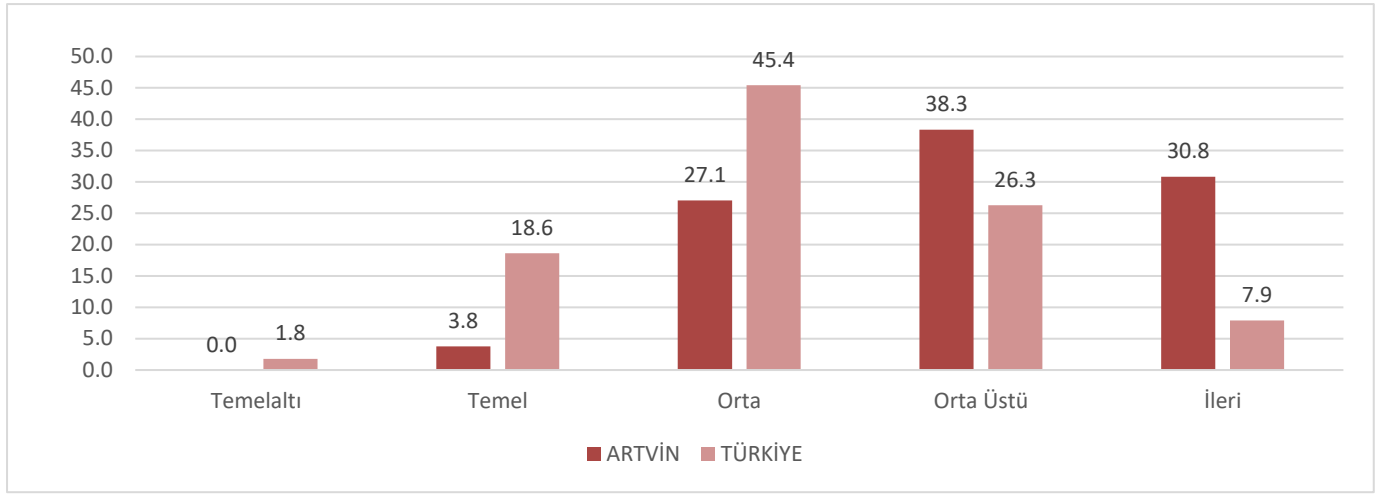

Yukarıdaki tablo 7 ve şekil 2 incelendiğinde Türkçe testi için erkek öğrencilerin yaklaşık %12'sinin (N=19) temelaltı ve temel düzeyde, %36'sının (N=58) orta düzeyde, %52'sinin (N=84) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Artvin'de ortaüstü ve ileri yeterliliğine sahip erkek öğrenci oranının Türkiye'deki erkek öğrenci oranından daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Tablo 8. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	-	-	309	1,8
Temel	5	3,8	3146	18,6
Orta	36	27,1	7679	45,4
Ortaüstü	51	38,3	4439	26,3
İleri	41	30,8	1332	7,9
Toplam	133	100,0	16905	100,0

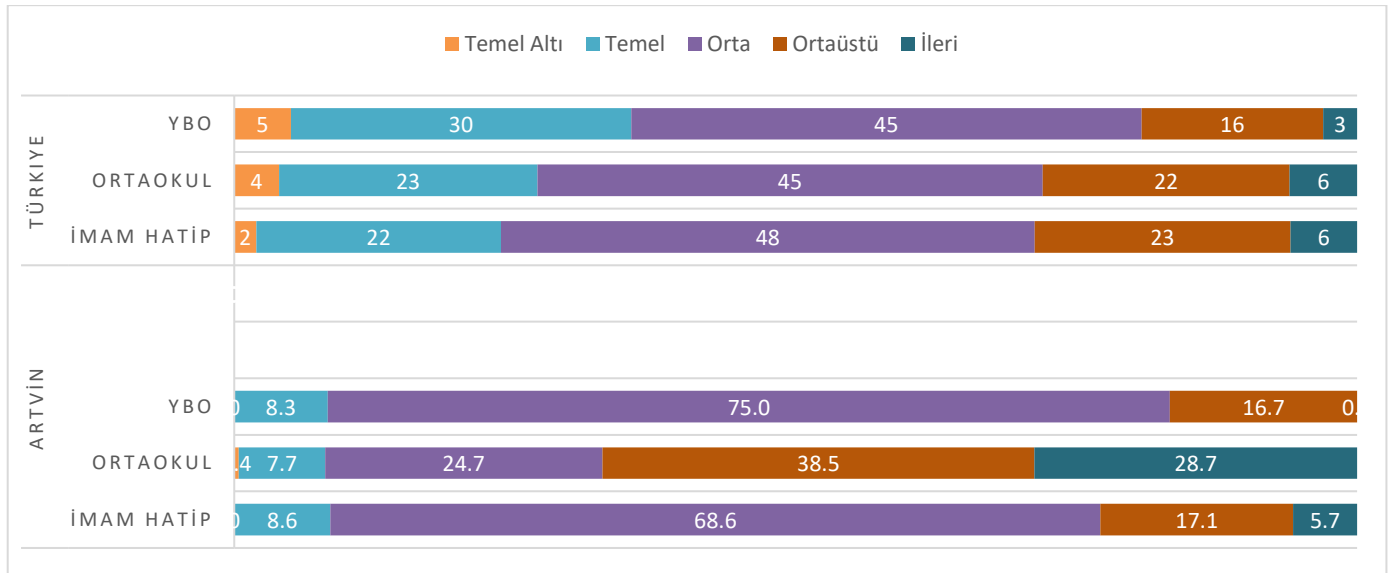
Şekil 3. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılım Grafiği

Tablo 8 ve Şekil 3 incelendiğinde Türkçe testi için kız öğrencilerin yaklaşık %4'ünün (N=5), temelaltı ve temel düzeyde, %27'sinin (N=36) orta düzeyde, %69'unun (N=92) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Artvin'de ortaüstü ve ileri yeterliliğine sahip kız öğrenci oranının Türkiye'deki kız öğrenci oranından daha fazla olduğu gözlenmektedir. Ayrıca kız ve erkek öğrenciler karşılaştırıldığında kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Okul türüne göre okulların yeterlilik düzeylerinin Türkçe alanındaki dağılımı Şekil 4 'te görülmektedir.

Şekil 4. Okul Türüne Göre Okulların Türkçe Alanındaki Yeterlik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 4'e göre, Artvin ilinde ortaüstü ve ileri düzeyde yeterlilik düzeyine sahip en yüksek öğrenci yüzdesi ile temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okullar ise genel ortaokullar; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük okullar YBO'lardır. Temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip okullar ise imam hatip ortaokullarıdır.

Türkçe Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin Türkçe testindeki başarılarının öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır.

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Anne Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	3493	11,5	454,5	8	3,0	540,8
İlkokul mezunu	13205	43,6	491,5	119	46,4	490,6
Ortaokul mezunu	6025	19,9	498,7	60	23,8	497,4
Lise mezunu	4723	15,6	535,6	54	20,8	523,8
Ön lisans mezunu	381	1,3	560,6	1	0,4	570,3
Lisans mezunu	1477	4,9	573,9	12	4,5	538,5
Yüksek lisans mezunu	216	0,7	560,2	3	1,1	594,4
Doktora mezunu	56	0,2	581,2	-	-	-
Bilmiyorum	684	2,3	452,0	-	-	-
Toplam	30260	100	500,2	257	100	503,1

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 9 ‘da verilmiştir. Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, annelerinin eğitim düzeyi ‘yüksek lisans’ mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($X=594,4$), en az puan ortalamasının ise annelerinin eğitim düzeyi ‘ilkokul mezunu’ olan öğrencilere ait olduğu ($X=454,5$), görülmektedir. Buna ek olarak öğrencilerin Türkçe testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyine bağlı olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı bulunmuştur.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Türkçe testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri ile Türkçe Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişken	Türkiye		Artvin	
	N	r	N	r
Sosyoekonomik Düzey Türkçe Puanları	23894	0,370	219	0,221

Tablo 10'a göre, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Türkçe testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Türkçe puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.

Eğitim Hedefi

Eğitim hedefi değişkenine göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11. Eğitim Hedefi Değişkenine Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim Hedefi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Liseyi bitirmek	3446	11,3	409,6	31	11,1	394,7
Yüksekokulu bitirmek	1542	5,0	457,8	21	7,9	455,5
Üniversiteyi bitirmek	17421	59,9	498,9	144	53,2	499,7
Yüksek lisans veya doktora yapmak	8181	26,7	549,8	76	27,9	565,1
Toplam	30590	100	500,4	272	100	500,2

Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının eğitim hedefi doktora ve yüksek lisans yapmak olan öğrencilere ait olduğu ($X=565,1$), en az puan ortalamasının ise eğitim hedefi liseyi bitirmek olan öğrencilere ait olduğu ($X=394,7$) görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin Türkçe testi puanlarının eğitim hedeflerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Evdeki Kitap Sayısı

Evdeki kitap sayısına göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo12. Evdeki Kitap Sayısına Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Kitap Sayısı	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
0-5 Kitap	3522	12,2	446,2	26	9,6	472,8
6-15 Kitap	9021	31,2	475,6	74	27,9	475,4
16-50 Kitap	8210	28,4	511,4	75	29,0	514,5
51-80 Kitap	3755	13,0	528,4	40	14,7	528,7
81 ve üzeri Kitap	4448	15,4	547,2	50	18,8	522,3
Toplam	28956	100	500,0	272	100	503,1

Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının evlerinde 51-80 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=528,7$), en düşük puan ortalamasının ise evlerinde 0-5 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=472,8$) görülmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin Türkçe testi puanlarının evdeki kitap sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Destekleme yetiştirme kurslarına (DYK) katılma durumuna göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. DYK' ya Katılma Durumuna Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Destekleme ve Yetiştirme Kursu Katılım Durumu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Katılmadım	11981	36,8	488,40	79	27,6	459,4
Yalnızca 1. dönem katıldım	3883	11,9	488,26	18	6,1	469,0
Yalnızca 2. dönem katıldım	2327	7,1	494,21	26	8,9	474,7
Her iki dönem de katıldım	14402	44,2	514,17	162	57,3	533,4
Toplam	32593	100	500,36	285	100	503,1

Öğrencilerin %27,6'sı Türkçe dersinden kurslara katılmadığını belirtirken, %57,3'ü her iki dönemde de katıldığını belirtmiştir. Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK' ya katılma durumuna göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının her iki dönemde de kurslara katılımı olan öğrencilere ait olduğu ($X=533,4$), en düşük ortalamasının ise katılmadığını ($X=459,4$) ifade eden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin Türkçe testi puanlarının DYK' ya katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Okula Yönelik Tutum

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile okula yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 14 'te verilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin Okula yönelik Tutumları ile Türkçe Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

	Okula Yönelik Tutum	
	Türkiye	Artvin
Türkçe Başarı Puanları	0,023	0,042

Tablo 14 incelendiğinde, öğrencilerin Türkçe testi puanları ile okula yönelik tutumları arasında ,042 ile çok düşük ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin okula yönelik tutumları arttıkça (pozitif yaklaşıkça) Türkçe başarı puanlarının düşük miktarda da olsa arttığı yorumu yapılabilir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile ailelerinin gösterdikleri ilgi ve aile baskısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 15'te görülmektedir.

Tablo 15. Türkçe Puanları ile Aile İlgisi ve Aile Baskısı Arasındaki Korelasyonlar

	Türkçe Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Aile İlgisi	,124	,031
Aile Baskısı	-,113	-,224

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile aile ilgisi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ancak aile baskısı ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, aile ilgisi arttıkça öğrencilerin Türkçe puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği, aile baskısı arttıkça ise öğrencilerin Türkçe puanlarının az da olsa düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre Türkçe öğretmenlerinin ödev verme sıklığına ilişkin betimsel istatistikler aşağıda görülmektedir.

Tablo 16. Türkçe Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistikler

Türkçe Dersi Ödev Verme Sıklığı	Türkiye		Artvin	
	N	%	N	%
Hiç	3165	9,1	37	14,6
Haftada 1 ya da 2 kez	19253	55,4	146	57,7
Haftada 3 ya da daha fazla	7829	22,5	70	27,7
Belirtmemiş	4525	13,0	0	0
Toplam	34772	100,0	253	100,0

Öğrenciler en yüksek oranla (%58) Türkçe öğretmenlerinin haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiklerini belirtmiştir. Türkçe öğretmenlerinin, haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini belirten öğrenci oranı %28 iken hiç ödev vermediğini belirten öğrenci oranı %15'dir.

Öğrencilerin Türkçe ödevlerini yapmak için haftalık harcadıkları süreye göre Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Türkçe Ödevleri İçin Harcadıkları Süreye Göre Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Ödev Yapmak İçin Harcanan Süre	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
15 dakika ya da daha az	8997	25,9	490,12	85	31,1	491,7
16-30 dakika	11920	34,3	506,45	99	36,3	513,1
31-60 dakika	7627	21,9	503,01	60	22,0	514,4
61-90 dakika	1794	5,2	499,55	18	6,6	464,0
90 dakikadan fazla	1367	3,9	493,61	11	4,0	486,5
Belirtmemiş	3067	8,8	501,95	-	-	-
Toplam	34772	100,0	500,23	273	100	503,2

Öğrencilerin %89'u Türkçe ödevleri için en fazla 1 saat ayırdıklarını belirtmiştir. Öğrenciler en yüksek oranla (%36) Türkçe ödevlerine 16-30 dakika harcadıklarını belirtmiştir. %31'i 15 dakika ya da daha az, %22'si 31-60 dakika arasında, %6'sı 61-90 dakika arasında, %4'ü ise 90 dakikadan fazla zaman ayırdığını belirtmiştir. En yüksek puan ortalamasının Türkçe ödevini yapmak için "31-60 dakika" harcayan öğrencilere ait olduğu ($X=514,4$), en düşük ortalamasının ise Türkçe ödevini yapmak için "61-90 dakika" süre harcayan ($X=464,0$) öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ödev yapmak için çok fazla süre harcamalarının Türkçe puanlarında tutarlı bir biçimde anlamlı bir değişime yol açmadığı görülmektedir. Türkiye ortalaması ile paralel sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Türkçe Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz-Yeterlik

Öğrencilerin Türkçe puanları ile Türkçe dersine verdikleri değer, Türkçe dersinden hoşlanma ve Türkçe dersine ilişkin öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 18'de görülmektedir.

Tablo 18. Türkçe Puanları ile Türkçe Dersine verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Türkçe Öz-Yeterlilik Algısı Arasındaki Korelasyonlar

	Türkçe Dersine Verilen Değer	Türkçe Dersinden Hoşlanma	Türkçe Dersine İlişkin Öz-yeterlilik
Türkçe Başarı Puanları	,83	,002	,19

Tablo 18 incelendiğinde, öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının 3 değişken (öğrencilerin Türkçe dersine verdikleri değer, Türkçe dersinden hoşlanma durumları ve Türkçe dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları) ile de pozitif yönde anlamlı bir ilişki gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrencilerin Türkçe dersine verdikleri değer, Türkçe dersinden hoşlanma durumları ve Türkçe dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arttıkça öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının az da olsa artma eğilimi gösterdiği savunulabilir. Buna ek olarak, öğrencilerin Türkçe dersine verilen değer algılarının; Türkçe başarılarını etkileme bakımından Türkçe dersine ilişkin öz-yeterlilik ve Türkçe dersinden hoşlanma durumlarından önce geldiği ileri sürülebilir.

Türkçe Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin Türkçe testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretmene ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe testi puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Türkçe Öğretmen Eğitim Düzeyleri	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Ön Lisans	46	3,5	511,01	-	-	-
Lisans	1279	96,4	498,27	15	93,8	500,3
Yüksek Lisans	48	3,6	492,24	1	6,3	458,8
Toplam	1373	100,0	498,49	16	100	497,7

Türkçe öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe testi puanları incelendiğinde eğitim düzeyi Lisans olan öğretmenlerin öğrencilerinin ortalama puanlarının ($X=500,3$) eğitim düzeyi Yüksek Lisans ($X=458,8$) olan öğretmenlerin öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak puanlar arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Türkçe Öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 20.Türkçe Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

MADDELER		Hiç	1-2 gün	3-4 gün	5 gün ve fazla
1. Alanımla ilgili konular	N	5	3	1	3
	%	33,3%	20,0%	6,7%	20,0%
2. Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	N	7	3	-	4
	%	46,7%	20,0%	-	26,7%
3. Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	N	7	-	3	5
	%	46,7%	-	20,0%	33,3%
4. Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	N	11	3	1	-
	%	73,3%	20,0%	6,7%	-
5. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	N	13	1	1	-
	%	86,7%	6,7%	6,7%	-
6. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	N	8	5	1	1
	%	53,3%	33,3%	6,7%	6,7%
7. İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular	N	12	1	-	1
	%	80,0%	6,7%	-	6,7%
8. Kişisel Gelişim İle ilgili konular	N	8	4	-	2
	%	53,3%	26,7%	-	13,3%

Türkçe öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular (%87), 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi ile ilgili konular (%33), 3-4 gün süreyle katıldıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (%20), 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında ise Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (%33) gelmektedir.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Türkçe öğretmenlerinin girmiş oldukları derslerle ilgili görüşleri Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21.Türkçe Öğretmenlerinin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

MADDELER		Hiç katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Ders yüküm çok fazla	N	1	2	1	4	5
	%	7,7%	15,4%	7,7%	30,8%	38,5%
2. Ders öncesi hazırlık yaparım	N	-	-	-	5	8
	%	-	-	-	38,5%	61,5%
3. Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var	N	-	2	2	6	3
	%	-	15,4%	15,4%	46,2%	23,1%
4. Öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanım var	N	3	2	2	5	1
	%	23,1%	15,4%	15,4%	38,5%	7,7%
5. Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum	N	-	-	3	6	4
	%	-	-	23,1%	46,2%	30,8%
6. Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır	N	-	-	-	4	9
	%	-	-	-	30,8%	69,2%

Tablo 21 incelendiğinde, “Ders yüküm çok fazla” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 9 (%69) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 3 (%23) öğretmen bulunmaktadır. “Ders öncesi hazırlık yaparım” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 13 (%100) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen yoktur. Öğretmenlerin ders öncesi hazırlık yaptığı gözlenmektedir. “Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 9 (%69) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 2 (%15) öğretmen vardır. Bu durumda öğretmenlerin büyük bir kısmının derse hazırlanmak için yeterince zamanlarının olduğu savunulabilir.

“Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 6 (%46) öğretmen varken, bu görüşe kısmen katılmayan ya da hiç katılmayan 5 (%39) öğretmen vardır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanının olduğu gözlenmektedir. “Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 10 (%77) öğretmen bulunurken, bu görüşe kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiği görülmektedir. “Çok fazla ders dışı yüküm var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 13 (%100) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen bulunmamaktadır.

Türkçe Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Öğretmen anketinde ödev verme sıklığı ile ilgili maddeyi yanıtlayan toplam 16 Türkçe öğretmenin %68'i haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiğini, %20'si haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini, %12'sinin ise ev ödevi vermediğini ifade etmiştir. Türkçe öğretmenlerinin ödev verme sıklığına göre öğrencilerin Türkçe testi puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığına Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmenin Ödev Verme Sıklığı	%	X
Ev ödevi vermem	12,0	516,01
Haftada 1 ya da 2 kez	68,0	492,36
Haftada 3 ya da daha fazla	20,0	513,97
Toplam	100,0	499,52

Tablo 22 incelendiğinde, ev ödevi vermeyen öğretmenlerin öğrencilerinin en yüksek puan ortalamasına ($X=516,01$), haftada 1 ya da 2 kez ev ödevi veren öğretmenlerin öğrencilerinin ise en düşük puan ortalamasına sahip olduğu ($X=492,36$) görülmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin verdikleri ödevlerle ilgili öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 23'te yer almaktadır.

Tablo 23. Türkçe Öğretmenlerinin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

MADDELER		Hiç ya da neredeyse hiç	Bazen	Her zaman ya da hemen hemen her zaman
1. Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum	N	-	3	10
	%	-	23,1%	76,9%
2. Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm	N	5	5	3
	%	38,5%	38,5%	23,1%
3. Ödevleri sınıfta tartışırım	N	-	4	9
	%	-	30,8%	69,2%
4. Ödevleri öğrencilerin ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım	N	-	5	8
	%	-	38,5%	61,5%
5. Öğrencilerin ödevlerini başka bir öğrenciye kontrol ettiririm	N	6	5	2
	%	46,2%	38,5%	15,4%

Tablo 23 incelendiğinde, öğretmenlerin hepsinin (%100) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin hepsinin (%100) ödevleri her zaman ya da bazen sınıfta tartıştığı gözlenmektedir. Tüm öğretmenlerin yine (%100) ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin yarıdan fazlasının (%62) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin kendilerine kontrol ettirdiği ve yine yarıdan fazlasının (%54) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen başka bir öğrenciye kontrol ettirdiği gözlenmektedir.

Türkçe Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Okul anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin Türkçe başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, okullar ile o okullarda öğrenim gören öğrenciler eşleştirilmiş ve öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili okula ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Okul Türü

Okul türüne göre, Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Okul Türüne Göre Ortalama Türkçe Testi Puanları

Okul Türü	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Genel Ortaokul	933	86	496,3	11	78,6	508,3
İmam Hatip Ortaokulu	119	11	499,4	2	14,3	442,3
Yatılı Bölge Ortaokulu	37	3	471,6	1	7,1	446,3
Toplam	1089	100	495,8	14	100,0	494,5

Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları, okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullara ait olduğu ($X=508,34$), genel ortaokulları yatılı bölge ortaokullarının izlediği ($X=446,26$), en son sırada ise imam hatip ortaokullarının ($X=442,30$) olduğu görülmektedir.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıfların ortalama sınıf mevcuduna göre, Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcuduna Göre Okulların Ortalama Türkçe Puanları

Sınıf Mevcudu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
25'ten az	356	28	494,3	5	35,7	475,0
25-30 arası	623	49	494,4	6	42,9	504,0
31-40 arası	227	18	489,6	2	14,3	501,9
41 ve daha fazla	71	6	492,0	1	7,1	-
Toplam	32593	100	500,36	14	100	494,5

Okullara ait ortalama Türkçe testi puanları, sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcuduna göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, ortalama sınıf mevcudunun 25-30 arasında değişen okullarda olduğu ($X=504,0$), bu okulları sınıf mevcudu ortalama olarak 31-40 arası olan okulların takip ettiği görülmektedir ($X=501,9$). Ancak, elde edilen sonuçlar bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır.

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Okulda kütüphane olup olmama durumuna ilişkin çalışmada ele alınan toplam 14 okulun %64'ünde kütüphane bulunurken, %36'sında kütüphane bulunmamaktadır. Okulların kütüphaneye sahip olup olmama durumlarına göre, okulların ortalama Türkçe testi puanları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Okul Kütüphanesi Olup Olmama Durumuna Göre Okulların Ortalama Türkçe Puanları

Kütüphane Var Mı?	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Hayır	351	29	494,03	5	35,7	452,3
Evet	860	71	494,16	9	64,3	517,9
Toplam	1211	100	494,12	14	100,0	494,5

Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları, okullarda kütüphane bulunup bulunmama durumuna göre incelendiğinde okul kütüphanesi bulunan okulların ortalamasının ($X=517,90$), bulunmayan okulların ortalamasından ($X=452,31$), daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulun bulunduğu yere göre, okulların ortalama Türkçe testi puanları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okulların Ortalama Türkçe Puanları

Okulunuz Yerleşim Yeri	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Şehir merkezi	710	55,5	492,55	8	57,1	502,8
Büyük şehir- Merkez ilçe	84	6,6	499,02	1	7,1	446,3
Şehrin dışında mahalle	155	12,0	499,65	2	14,3	508,8
Kasaba, köy vb.	331	25,9	491,28	3	21,4	478,8
Toplam	1280	100,0	193,51	14	100,0	517,9

Türkçe testine ait okul ortalamalarının yerleşim birimlerine göre durumu incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının şehir dışındaki mahallelerde bulunan okullara ait olduğu ($X=508,8$) en düşük ortalamasının ise merkez ilçede bulunan okula ait olduğu ($X=446,3$) görülmektedir.

Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile öğrenci kaynaklı sorunlar indisi ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisi arasındaki ikili ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular Tablo 28’de verilmektedir.

Tablo 28. Türkçe Testi Puanları ile Öğrenci Kaynaklı Sorunlar ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar Arasındaki Korelasyonlar

	Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar
Türkçe Başarı Puanları	-,18	-,14

Tablo 28 incelendiğinde, öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının, iki değişken (öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar) ile de negatif ve anlamlı bir korelasyon gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrenci kaynaklı olan ve olmayan sorunlar azaldıkça öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının arttığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra öğrenci kaynaklı sorunların, öğrenci kaynaklı olmayan sorunlara nazaran öğrenci başarısı üzerinde daha olumsuz etkiye sahip olduğu söylenebilir.

MATEMATİK DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Matematik testi için yeterlik düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar Tablo 29’da görülmektedir.

Tablo 29. Matematik Testi Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	351,10’dan düşük
Temel	351,10 dâhil olmak üzere 451,00’e kadar
Orta	451,00 dâhil olmak üzere 557,80’ya kadar
Ortaüstü	557,80 dâhil olmak üzere 625,54’ye kadar
İleri	625,54 ve üzeri

Tablo 29 incelendiğinde, bir öğrencinin matematikte temel düzeyde yer alabilmesi için en az 351,10 puan almasının gerektiği görülmektedir. Bununla birlikte, bir öğrencinin ileri düzeyde yer alabilmesi için ise en az 625,54 puan alması gerekmektedir.

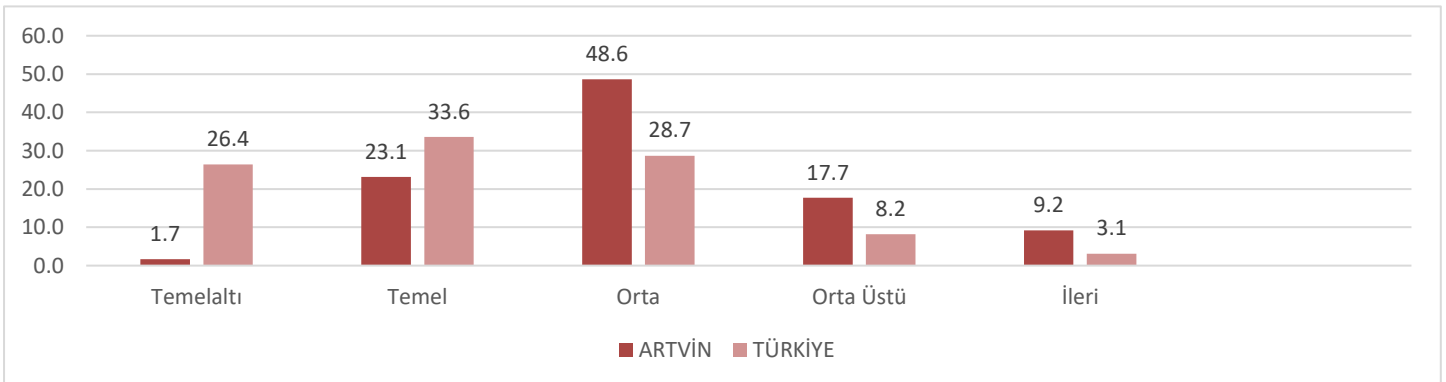
Öğrencilerin matematik testine ait yeterlik düzeylerine göre dağılımı Tablo 30 ve Şekil 5’te görülmektedir.

Tablo 30. Matematik Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	5	1,7	9148	26,4
Temel	68	23,1	11632	33,6
Orta	143	48,6	9956	28,7
Ortaüstü	52	17,7	2856	8,2
İleri	27	9,2	1066	3,1
Toplam	294	100,0	34658	100,0

Tablo 30 ve Şekil 5 incelendiğinde matematik testi için öğrencilerin %25’inin (N=73) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %49’unun (N=143) orta düzeyde, %27’sinin(N=79) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Şekil 5. Öğrencilerin Matematik Testine Ait Yeterlilik Düzeylerine Göre Dağılım Grafiği

Tablo 31. Matematik Testine Ait Yeterlik Düzeyleri ve Tanımları

Düzeyler	Açıklama	Beceriler	Beceri İçeriği
1 TEMEL ALTI DÜZEY	Ele alınan konuda bilinmesi gereken en temel bilgi ve becerileri kapsar. Bunlar her öğrencinin kazanmasını beklediğimiz kavramsal veya işlemsel bilgi ve becerilerdir.	Tanıma/ Hatırlama	Tanımları, terimleri, birimleri, geometrik özellikleri, sembolleri, formülleri, geometrik cisimlerin gösterimlerini, temel özelliklerini ve temel işlemleri yapmayı gerektiren kuralları hatırlayabilir.
			Geometrik cisimleri, açınımları ve gösterimleri tanıyabilir.
		Rutin işlem yapma	Temel algoritma, formül, işlem ve alışıldık kurallarla işlem yapabilir.
		Verilen Yönergedeki bilgiyi kullanma/ yürütme	Açık durumlara yönelik doğrudan verilen yönergelere göre bilgiyi kullanabilir.
		Temsildeki bilgiyi okuma	Bir tablo, grafik, sayı doğrusu vb. gösterimde yer alan bilgiyi okuyabilir.
2 TEMEL DÜZEY	Doğrudan yani ilk bakışta görülebilen muhakeme gerektirmeyen belli bir içerikteki durumları fark edebilir ve yorumlayabilir. Az zihinsel çaba gerektiren basit ilişkilere yönelik akıl yürütme kapasitesine sahiptir ve sonuçlar hakkında çıkarımlar yapabilir.	Özellik veya kuralı anlama	Temel bir özelliğin veya kuralın verilen bir durumda geçerli olup olmadığını ayırt edebilir ve bu kuralı uygulayabilir.
			Verilen matematiksel ifadeleri/ sayıları/nesneleri/ şekilleri belli bir kurala göre sınıflayabilir.
		Matematiksel İşlemleri Yapma	Bir dizi aşamalı kararların verilmesini içeren açıkça tanımlanmış dört işlem sorularını çözebilir.
			Olası durumlara yönelik basit hesaplamalar ve basit olasılık hesaplamaları yapabilir.
		Rutin sözel problemleri çözme	Rutin sözel problemleri bilinen bir çözüm yolunu kullanarak çözebilir.
			Standart temsildeki bilgiyi işlemler yaparak kullanabilir.
		Standart olmayan temsildeki bilgiyi okuma	Standart olmayan temsildeki bilgiyi okuyabilir.
		Temsiller arasında geçiş yapma	Bir veriyi tablo veya grafiğe aktarabilir. Tablo, görsel, grafik veya şekil üzerinde verilen bilgileri kullanarak istenilen sonuca ulaşmak için gerekli işlemleri ve çıkarımları yapabilir.
	Basit eşitsizlikleri ve temel denklemleri kurabilir, bir problem durumunu modelleyecek geometrik şekiller ve diyagramlar oluşturabilir, matematiksel bir ilişkiyi ifade etmek için denk temsiller bulabilir.		
Sıralama yapma	Verilen sayıları istenen şekilde sıralayabilir.		

3 ORTA DÜZEY	İşlemler ile kavramlar arasında ilişki kurabilir. Basit durumları ve problemleri çözmek için temel matematiksel bilgileri uygulayabilirler. Öğrenci bu düzeyde gösterimleri inşa edebilir. Çözümüne ulaşmak için ileri düzeyde olmayan ancak zihinsel çaba ve muhakeme gerektiren işlemleri yapar.	Problem çözme	Problemde çözüme ulaşmak için uygulanacak işleme veya sürece karar verebilir; İşlemlerle matematiksel kavramlar arasında ilişki kurabilir; Birden fazla kavram, standart olmayan temsildeki bilgi, gösterim veya kuralı bir arada kullanmayı gerektiren problemleri çözebilir.
		Tahmin etme	İstenen niceliği bulmak için en uygun ölçme yaklaşımını kullanarak en yakın değeri tahmin edebilir. Bir problemin içinde verilen farklı durumlardan istenen durumun gerçekleşme olasılığını hesaplayabilir ve tahmin edebilir.
		Basit model/ Temsil İnşa etme	Matematiksel bağlama özgü basit geometrik şekilleri/ cisimleri/sayı doğrusunu vs. inşa edebilir.
		Cebirsel ifadelerle işlem yapma	Cebirsel ifade içeren basit denklem ve problemleri çözebilir.
		İlişkilendirme	Birden fazla tablo, görsel, şekil veya grafikte verilen bilgiler arasından istenilen verileri bulup sonuca ulaşmak için gerekli işlemleri ve çıkarımları yapabilir.

4 ORTAÜSTÜ DÜZEY	İşlemler ile kavramlar arasında derinlemesine ilişki kurabilir. Yapılacak işlemin ana amacı, öğrencinin dikkatini kavram hakkında derinlemesine düşünmeye sevk etmektir. Öğrenci bu düzeyde gösterimleri analiz edebilir ve kullanabilir. Akıl yürütme ve strateji kullanarak gerekli işlemleri yapar ve çözüme ulaşır. Karmaşık durumlara yönelik modeller geliştirebilir ve bu modellerle çalışabilir.	Strateji gerektiren problemleri çözmeye	Karmaşık ve birden fazla işlem gerektiren problemleri çözmek için uygun stratejiyi seçebilir, karşılaştırabilir ve değerlendirebilir.
		Akıl yürütme	Birden fazla durum içeren, çözüm yolu akıl yürütme ve strateji gerektiren geometri veya olasılık problemlerinde gerekli işlemleri yapabilir.
		Basit model/ Temsil analiz etme ve kullanma	Karmaşık durumlara yönelik modeller geliştirebilir ve bu modellerle çalışabilir. Üç boyutlu cisimlerle ilgili birden fazla işlem basamağı gerektiren matematiksel problemleri çözebilir.
		Genelleme	Kendi eylemlerini (çözüm yolu) ve formüleştirmelerini yansıtabilir, örüntülerin genel terimini bulabilir. Kendi yorum ve akıl yürütmelerine bağlı olarak elde ettiği çıkarımlar arasında ilişki kurabilir.

5 İLERİ DÜZEY	Matematiksel problem durumlarında bilgilerin ve becerilerin yeni bir duruma transfer edilmesini, mantıksal ve sistematik düşünmeyi gerektirir. Farklı bilgi kaynaklarını ve gösterimlerini ilişkilendirebilir. Bunları esnek bir şekilde birbirine dönüştürebilir. Karmaşık problem durumlarını modelleyebilir. Karmaşık durumlar içeren ve çözümü birkaç adımda gerçekleşen problem, olasılık ve geometri problemlerini çözer.	Karar verme	Bir strateji veya çözüme yönelik oluşturulan alternatifler arasında en uygun/iyi olanına karar verebilir; Verilen verilere/ bilgilere/hükümlere/ kavramlara dayanarak geçerli bir sonuca varabilir ve bu sonuca dayalı bir çıkarım ortaya koyabilir.
			Üst düzey düşünme ve akıl yürütme gerektiren, karmaşık durumlar içeren ve çözümü birkaç adımda gerçekleşen olasılık problemlerinde doğru çözüm yoluna karar vererek gerekli işlemlerin tümünü yapabilir.
		Neden gösterme/ Doğrulama	Bir çözümün, çıkarımın veya stratejinin doğruluğunu ve geçerliliğini savunmak için matematiksel deliller/ argümanlar üretebilir.
		Özgün problemleri çözüme	Genellikle tek cevabı ve tek bir çözüm yolu olmayan, strateji ve kavramsal bilgilerin ilişkilendirilmesini gerektiren problemleri çözebilir.
		Problem oluşturma/ kurma	Verilen sembolik, görsel veya sözel ifadeleri istenen özgün bir problem durumuna dönüştürebilir
		Orijinal bir ürün/model üretme/ sentezleme	Verilen bilgilerden uygun olanlarını sentezleyerek özgün ve geçerli bir ürün veya model ortaya koyabilir.

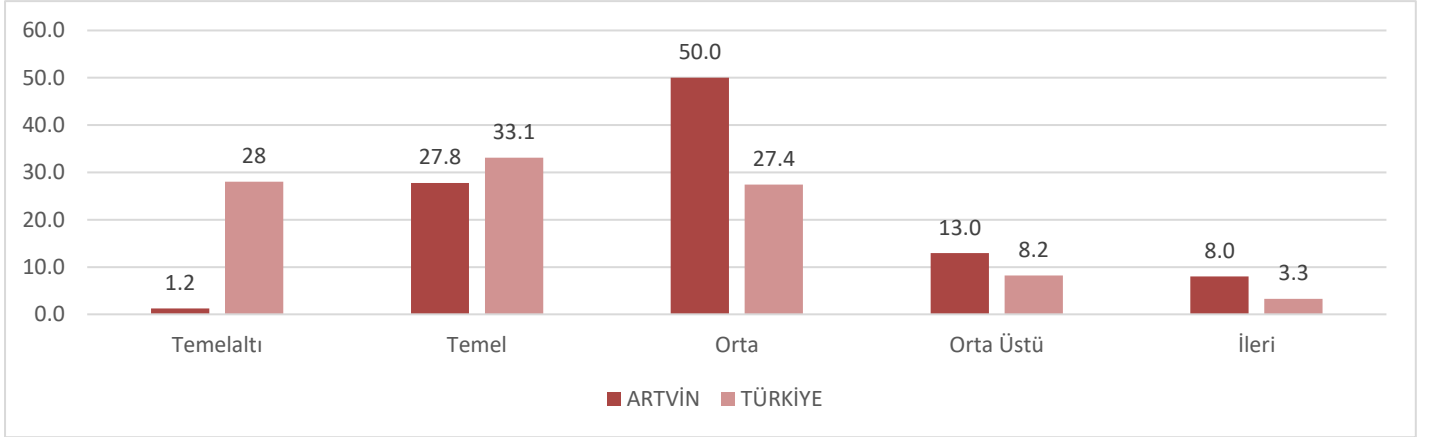
Yeterlik düzeylerine göre erkek öğrencilerin dağılımı Tablo 32’de yer almaktadır.

Tablo 32. Matematik Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	2	1,2	4978	28,0
Temel	45	27,8	5854	33,1
Orta	81	50,0	4865	27,4
Ortaüstü	21	13,0	1452	8,2
İleri	13	8,0	593	3,3
Toplam	162	100,0	17772	100,0

Tablo 32 incelendiğinde matematik testi için erkek öğrencilerin %29'unun (N=47) temelaltı ve temel düzeyde,%50'sinin (N=81) ortadüzeyde,%21'inin (N=34) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı gözlenmektedir. Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında matematik testinde erkek öğrencilerin orta, ortaüstü ve ileri düzeyde Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir.

Şekil 6. Matematik Testine Ait Yeterlilik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılım Grafiği

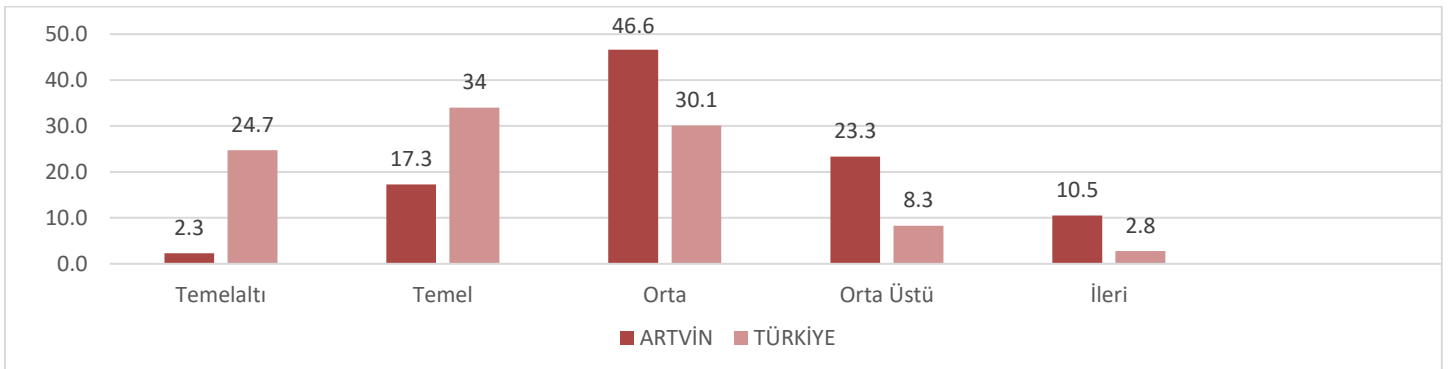

Yeterlilik düzeylerine göre kız öğrencilerin dağılımı ise Tablo 33'te yer almaktadır.

Tablo 33. Matematik Testine Ait Yeterlilik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlilik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	3	2,3	4170	24,7
Temel	23	17,3	5748	34,0
Orta	62	46,6	5091	30,1
Ortaüstü	31	23,3	1404	8,3
İleri	14	10,5	473	2,8
Toplam	133	100,0	16886	100,0

Şekil 7. Matematik testine ait Yeterlilik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılım Grafiği

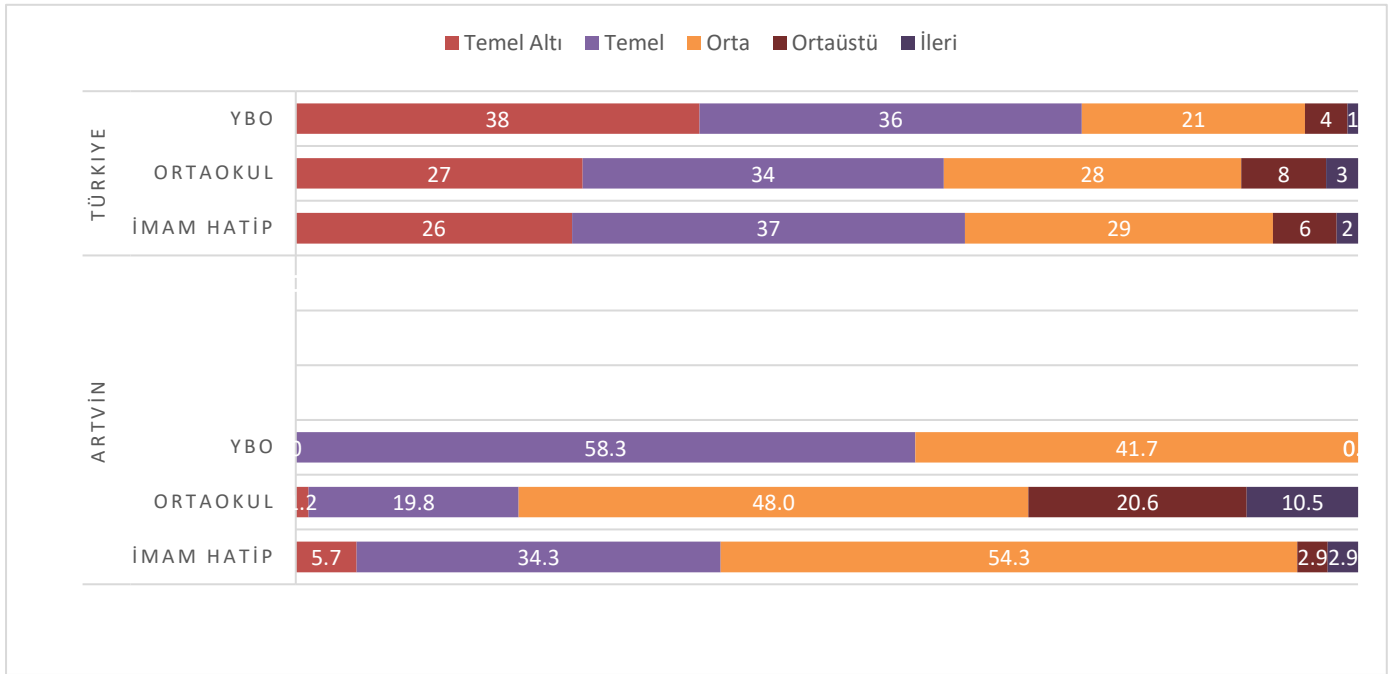

Tablo 33 ve Şekil 7 incelendiğinde Artvin ilinde Matematik testi için kız öğrencilerin yaklaşık %20'sinin (N=26) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %47'sinin (N=62) orta düzeyde, %34'ünün (N=45) ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Türkiye'deki ortaüstü ve ileri düzeyde kız öğrencilerin ortalamaları, Artvin'de bu düzeylere sahip kız öğrencilerin yüzdeleri ile karşılaştırıldığında Artvin ilindeki kız öğrenci yüzdelerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca ortaüstü ve ileri yeterlilik düzeylerine sahip kız öğrenci yüzdeleri erkek öğrencilere göre daha yüksektir.

Okul türüne göre okulların yeterlilik düzeylerinin matematik alanındaki dağılımı Şekil 8 'de görülmektedir.

Şekil 8. Okul Türüne Göre Okulların Matematik Alanındaki Yeterlik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 8'e göre, Artvin ilinde ortaüstü ve ileri düzeyde yeterlilik düzeyine sahip en yüksek öğrenci yüzdesi ile temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okullar genel ortaokullardır.

Tabloya bakıldığında sonuçların tüm düzeylerde Türkiye ortalaması ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Matematik Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin matematik testindeki başarılarının öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır.

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin matematik puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Anne Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	3493	11,5	456,8	8	3,0	537,39
İlkokul mezunu	13205	43,6	489,8	123	46,4	492,87
Ortaokul mezunu	6025	19,9	494,9	63	23,8	505,54
Lise mezunu	4723	15,6	530,6	55	20,8	524,47
Ön lisans mezunu	381	1,3	569,1	1	0,4	545,72
Lisans mezunu	1477	4,9	583,9	12	4,5	571,93
Yüksek lisans mezunu	216	0,7	569,4	3	1,1	596,56
Doktora mezunu	56	0,2	585,5	-	-	-
Bilmiyorum	684	2,3	466,9	-	-	-
Toplam	30260	100	499,2	265	100	508,96

Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının, annelerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($X=596,56$) en düşük puan ortalamasının ise annelerinin eğitim düzeyi “ilkokul mezunu” olan öğrencilere ait olduğu ($X=492,87$) görülmektedir. Matematik testine ilişkin puanlara bakıldığında anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin puanlarının da arttığı görülmektedir.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 35’te gösterilmiştir.

Tablo 35. Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri ile Matematik Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişken	Türkiye		Artvin	
	N	r	N	r
Sosyoekonomik Düzey Matematik Puanları	23894	0,372	295	0,225

Tablo 35’e göre, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile matematik testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe matematik puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.

Eğitim Hedefi

Eğitim hedefi değişkenine göre öğrencilerin matematik puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36. Eğitim Hedefi Değişkenine Göre ğrencilerin Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim Hedefi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Liseyi bitirmek	3446	11,3	426,6	31	11,1	424,11
Yüksekokulu bitirmek	1542	5,0	458,4	21	7,8	453,90
Üniversiteyi bitirmek	17421	56,9	494,3	144	53,2	501,14
Yüksek lisans veya doktora yapmak	8181	26,7	548,5	76	27,9	569,07
Toplam	30590	100	499,3	272	100,0	507,70

Matematik testine ilişkin ğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğin de en yüksek puan ortalamasının eğitim hedefi doktora ve yüksek lisans yapmak olan ğrencilere ($X=569,07$), en düşük puan ortalamasının ise eğitim hedefi liseyi bitirmek olan ğrencilere ($X=424,11$) ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin matematik testi puanlarının eğitim hedeflerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Eğitim hedefi yükseldikçe puanların da arttığı görülmüştür.

Evdeki Kitap Sayısı

Evdeki kitap sayısına göre öğrencilerin matematik puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo37. Evdeki Kitap Sayısına Göre ğrencilerin Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Kitap Sayısı	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
0-5 Kitap	3522	12,2	454,5	26	9,6	460,22
6-15 Kitap	9021	31,2	473,4	76	27,9	479,80
16-50 Kitap	8210	28,4	509,2	79	29,0	524,63
51-80 Kitap	3755	13,0	522,3	40	14,7	525,59
81 ve zeri Kitap	4448	15,4	548,5	51	18,8	528,54
Toplam	28956	100	449,2	272	100,0	506,68

Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının evlerinde 81 ve üzeri kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=528,54$), en düşük puan ortalamasının ise evlerinde 0-5 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=460,22$) görülmektedir. Evdeki kitap sayısı arttıkça öğrencinin başarısının da arttığı görülmektedir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Destekleme yetiştirme kurslarına (DYK) katılma durumuna göre öğrencilerin matematik puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38. DYK’ ya Katılma Durumuna Göre Öğrencilerin Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Destekleme ve Yetiştirme Kursu Katılım Durumu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Katılmadım	11379	34,9	491,33	75	25,6	473,00
Yalnızca 1. dönem katıldım	4071	12,5	483,63	29	9,9	499,29
Yalnızca 2. dönem katıldım	2513	7,7	488,02	19	6,5	491,58
Her iki dönem de katıldım	14643	44,9	511,47	170	58,0	526,84
Toplam	32606	100,0	499,30	293	100,0	507,89

Öğrencilerin %25,6’sı matematik dersinden kurslara katılmadığını belirtirken, %58’i her iki dönemde de katıldığını belirtmiştir. Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK’ ya katılma durumuna göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının her iki dönemde de kurslara katılımı olan öğrencilere ait olduğu ($X=526,84$), en düşük ortalamasının ise katılmadığını ($X=473,00$) ifade eden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin matematik testi puanlarının DYK’ ya katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. DYK’ ya katılımın öğrencinin matematik puanları üzerinde olumlu katkı sağladığı belirlenmiştir.

Okula Yönelik Tutum

Öğrencilerin matematik testi puanları ile okula yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 39 ‘da verilmiştir.

Tablo 39. Öğrencilerin Okula yönelik Tutumları ile Matematik Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

	Okula Yönelik Tutum	
	Türkiye	Artvin
Matematik Başarı Puanları	0,033	0,027

Tablo 39 incelendiğinde, öğrencilerin matematik testi puanları ile okula yönelik tutumları arasında ,027 ile çok düşük ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin okula yönelik tutumları arttıkça (pozitive yaklaştıkça) matematik başarı puanlarının düşük miktarda da olsa arttığı yorumu yapılabilir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Öğrencilerin matematik testi puanları ile ailelerinin gösterdikleri ilgi ve aile baskısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 40'da görülmektedir.

Tablo 40. Matematik Puanları ile Aile İlgisi ve Aile Baskısı Arasındaki Korelasyon

	Matematik Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Aile İlgisi	,107	,105
Aile Baskısı	-,099	-,205

Öğrencilerin matematik testi puanları ile aile ilgisi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ancak aile baskısı ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, aile ilgisi arttıkça öğrencilerin matematik puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği, aile baskısı arttıkça ise öğrencilerin matematik puanlarının düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)

Öğrencilerin matematik dersi puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 41'de görülmektedir.

Tablo 41. Matematik Puanları ile Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumları Arasındaki Korelasyon

	Matematik Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Akran Zorbalığı	,089	-,106

Öğrencilerin matematik dersi puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Bir başka ifade ile matematik testi puanları düşük olan öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma olasılığının arttığı ileri sürülebilir. Türkiye korelasyonuna bakıldığında ise tam tersi durum görülmektedir.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre matematik öğretmenlerinin ödev verme sıklığına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 42’de görülmektedir.

Tablo 42. Matematik Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistikler

Matematik dersi Ödev Verme Sıklığı	Türkiye		Artvin	
	N	%	N	%
Hiç	4697	13,5	55	20,8
Haftada 1 ya da 2 kez	18067	52,0	124	47,0
Haftada 3 ya da daha fazla	8497	24,4	85	32,2
Belirtmemiş	3511	10,1	-	-
Toplam	34772	100,0	264	100,0

Öğrenciler en yüksek oranla (%47) matematik öğretmenlerinin haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiklerini belirtmiştir. Matematik öğretmenlerinin, haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini belirten öğrenci oranı %32,2 iken hiç ödev vermediğini belirten öğrenci oranı %20,8’dir. Öğrencilerin matematik ödevlerini yapmak için haftalık harcadıkları süreye göre matematik puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 43’te verilmiştir.

Tablo 43. Öğrencilerin Matematik Ödevleri İçin Harcadıkları Süreye Göre Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Matematik Ödev Yapmak İçin Harcanan Süre	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
15 dakika ya da daha az	5741	16,5	486,89	49	18,5	498,62
16-30 dakika	9903	28,5	498,15	74	27,9	511,53
31-60 dakika	10293	29,6	506,19	89	33,6	515,02
61-90 dakika	3228	9,3	503,45	30	11,3	492,22
90 dakikadan fazla	2027	5,8	495,56	23	8,7	504,71
Belirtmemiş	3580	10,3	500,55	-	-	-
Toplam	34772	100,0	499,29	265	100,0	507,50

Öğrencilerin %80’ni matematik ödevleri için en fazla 1 saat ayırdıklarını belirtmiştir. Öğrenciler en yüksek oranla (%33,6) matematik ödevlerine 31-60 dakika harcadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin %28’i 16-30 dakika, %18,5’i 15 dakika ya da daha az, %11,3’ü 61-90 dakika arasında, %8,7’sinin 90 dakikadan fazla zaman ayırdığını belirtmiştir. En yüksek puan ortalamasının matematik ödevini yapmak için “31-60 dakika” harcayan öğrencilere ait olduğu ($X=515,02$), en düşük ortalamasının ise matematik ödevini yapmak için “61-90 dakika” süre harcayan ($X=492,22$) öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ödev yapmak için çok fazla süre harcamalarının matematik testi puanlarında tutarlı bir biçimde anlamlı bir değişime yol açmadığı ifade edilebilir.

Matematik Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz-yeterlilik

Öğrencilerin matematik puanları ile matematik dersine verdikleri değer, matematik dersinden hoşlanma ve matematik dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 44’te görülmektedir.

Tablo 44. Matematik Puanları ile Matematik Dersine verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Matematik Öz-Yeterlilik Algısı Arasındaki Korelasyonlar

	MatematikDersine Verilen Değer	MatematikDersinden Hoşlanma	MatematikDersineİlişkin Öz-yeterlilik
Matematik Başarı Puanları	,07	,13	,32

Tablo 44 incelendiğinde, öğrencilerin matematik başarı puanlarının 3 değişken (öğrencilerin matematik dersine verdikleri değer, matematik dersinden hoşlanma durumları ve matematik dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları) ile de pozitif yönde anlamlı bir ilişki gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrencilerin matematik dersine verdikleri değer, matematik dersinden hoşlanma durumları ve matematik dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arttıkça öğrencilerin matematik başarı puanlarının az da olsa artma eğilimi gösterdiği savunulabilir. Buna ek olarak, öğrencilerin matematik dersine ilişkin öz-yeterlilik algılarının; matematik başarılarını etkileme bakımından matematik dersine verdikleri değerden ve matematik dersinden hoşlanma durumlarından önce geldiği ileri sürülebilir.

MATEMATİK BAŞARISINI ETKİLEYEN ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ

Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin matematik testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve aşağıda raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretmene ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin matematik testi puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmenin Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Ön Lisans	42	3,1	495,182	-	-	-
Lisans	1282	94,5	499,298	14	100	498,2
Yüksek Lisans	32	2,4	499,710	-	-	-
Toplam	1356	100	499,180	14	100	498,2

Matematik öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin matematik testi puanları incelendiğinde örneklemdaki tüm matematik öğretmenleri lisans mezunu olduğundan herhangi bir kıyaslama yapılamamaktadır. Türkiye ile Artvin kıyaslandığında lisan mezunu olan matematik öğretmenlerinin öğrencilerinin hemen hemen Türkiye ortalamasında yer aldığını söyleyebiliriz.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46. Matematik Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

MADDELER		Hiç	1-2 gün	3-4 gün	5 gün ve fazla
1. Alanımla ilgili konular	N	10	2	-	-
	%	71%	14%	-	-
2. Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	N	9	-	1	2
	%	64%	-	7%	14%
3. Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	N	6	-	1	6
	%	43%	-	7%	43%
4. Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	N	10	2	1	-
	%	71%	14%	7%	-
5. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	N	9	3	1	-
	%	64%	21%	7%	-
6. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	N	9	3	1	-
	%	64%	21%	7%	-
7. İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular	N	11	2	-	-
	%	79%	14%	-	-
8. Kişisel Gelişim İle ilgili konular	N	11	2	-	-
	%	79%	14%	-	-

Matematik öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında idarecilik/yöneticilikle (%79) ve kişisel gelişim (%79) ile ilgili konular, 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi (%21) ve ölçme ve değerlendirme ile ilgili genel konular (%21), 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında ise bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.) (%43) gelmektedir. Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine yeterince katılmadıkları görülmüştür. Buna karşılık eğitim faaliyetinin süresi kısaldıkça katılımın arttığı görülmüştür.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Matematik öğretmenlerinin girmiş oldukları derslerle ilgili görüşleri Tablo 47’de yer almaktadır.

Tablo 47. Matematik Öğretmenlerinin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

MADDELER		Hiç katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Ders yüküm çok fazla	N	1	1	1	7	3
	%	7%	7%	7%	50%	21%
2. Ders öncesi hazırlık yaparım	N	-	-	-	3	10
	%	-	-	-	21%	71%
3. Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var	N	-	2	1	5	6
	%	-	14%	7%	36%	43%
4. Öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanım var	N	3	1	3	2	4
	%	21%	7%	21%	14%	29%
5. Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum	N	-	-	3	3	7
	%	-	-	21%	21%	54%
6. Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır	N	2	1	2	5	3
	%	14%	7%	14%	36%	21%

Tablo 47 incelendiğinde, “Ders yüküm çok fazla” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 10 (%71) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 2 (%14) öğretmen bulunmaktadır. “Ders öncesi hazırlık yaparım” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 13 (%92) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen yoktur. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders öncesi hazırlık yaptığı gözlenmektedir. “Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 11 (%79) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 2 (%14) öğretmen vardır. Bu durumda öğretmenlerin büyük bir kısmının derse hazırlanmak için yeterince zamanlarının olduğu savunulabilir.

“Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 6 (%43) öğretmen varken, bu görüşe kısmen katılmayan ya da hiç katılmayan 4 (%28) öğretmen vardır. Öğretmenlerin bir kısmının öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanının olduğu gözlenmektedir. “Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 10 (%75) öğretmen bulunurken, bu görüşe kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiği görülmektedir. “Çok fazla ders dışı yüküm var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 8 (%57) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 3 (%21) öğretmen bulunmaktadır.

Matematik Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Öğretmen anketinde ödev verme sıklığı ile ilgili maddeyi yanıtlayan toplam 12 matematik öğretmenin %75'i haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiğini, yaklaşık %17'si haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini, %8'i ise ev ödevi vermediğini ifade etmiştir. Matematik öğretmenlerinin ödev verme sıklığına göre öğrencilerin matematik testi puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 48'de verilmiştir.

Tablo 48. Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığına Göre Öğrencilerin Matematik Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmenin Ödev Verme Sıklığı	%	X
Ev ödevi vermem	8,3	547,61
Haftada 1 ya da 2 kez	75,0	492,70
Haftada 3 ya da daha fazla	16,7	526,56
Toplam	100,0	502,9

Tablo 48 incelendiğinde, ev ödevi vermeyen öğretmenlerin öğrencilerinin en yüksek puan ortalamasına ($X=547,61$), haftada 1 ya da 2 kez ev ödevi veren öğretmenlerin öğrencilerinin ise en düşük puan ortalamasına sahip olduğu ($X=492,70$) görülmektedir.

Matematik öğretmenlerinin verdikleri ödevlerle ilgili öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 49'da yer almaktadır.

Tablo 49. Matematik Öğretmenlerinin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

MADDELER		Hiç ya da neredeyse hiç	Bazen	Her zaman ya da hemen hemen her zaman
1. Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum	N	-	3	10
	%	-	23%	77%
2. Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm	N	4	8	1
	%	31%	62%	8%
3. Ödevleri sınıfta tartışırım	N	1	5	7
	%	8%	39%	54%
4. Ödevleri öğrencilerin ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım	N	2	4	7
	%	15%	31%	54%
5. Öğrencilerin ödevlerini başka bir öğrenciye kontrol ettiririm	N	8	5	-
	%	62%	39%	-

Tablo 49 incelendiğinde, öğretmenlerin hepsinin (%100) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin çok büyük bir kısmının (%93) ödevleri her zaman ya da bazen sınıfta tartıştığı ve yine çok büyük bir kısmının (%85) ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin yarıdan fazlasının (%70) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin kendilerine kontrol ettirdiği ve bazı öğretmenlerin ise öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen başka bir öğrenciye kontrol ettirdiği gözlenmektedir (%39)

Matematik Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Okul anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin Matematik başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, okullar ile o okullarda öğrenim gören öğrenciler eşleştirilmiş ve öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili okula ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Okul Türü

Okul türüne göre, Matematik testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50. Okul Türüne Göre Ortalama Matematik Testi Puanları

Okul Türü	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Genel Ortaokul	933	86	497,7	11	78,6	506,38
İmam Hatip Ortaokulu	119	11	492,2	2	14,3	452,45
Yatılı Bölge Ortaokulu	37	3	472,1	1	7,1	445,35
Toplam	1089	100	496,2	14	100,0	494,31

Matematik testine ilişkin okul ortalamaları, okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullar ($X=506,38$), ikinci sırada imam hatip ortaokulları ($X=452,45$) son sırada ise yatılı bölge okulunun ($X=445,35$) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, okulların matematik testine ilişkin ortalama puanları okul türüne bağlı olarak anlamlı bir biçimde değişmektedir.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıfların ortalama sınıf mevcuduna göre, matematik testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 51’de verilmiştir.

Tablo 51. Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcuduna Göre Okulların Ortalama Matematik Puanları

Sınıf Mevcudu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
25'ten az	356	28	496,3	5	35,7	484,73
25-30 arası	623	49	497,1	6	42,9	498,51
31-40 arası	227	18	493,6	2	14,3	502,01
41 ve daha fazla	71	6	491,2	1	7,1	501,78
Toplam	1277	100	495,9	14	100,0	494,32

Okullara ait ortalama matematik testi puanları, sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcuduna göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, ortalama sınıf mevcudunun 31-40 arasında değişen okullarda olduğu ($X=502,01$), bu okulları sınıf mevcudu ortalama olarak 41 ve daha fazla olan okulların takip ettiği görülmektedir ($X=501,78$). Ancak, elde edilen sonuçlar bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır.

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Okulda kütüphane olup olmama durumuna ilişkin çalışmada ele alınan toplam 14 okulun %64'ünde kütüphane bulunurken, %36'sında kütüphane bulunmamaktadır. Okulların kütüphaneye sahip olup olmama durumlarına göre, okulların ortalama matematik testi puanları Tablo 52'de verilmiştir.

Tablo 52. Okul Kütüphanesi Olup Olmama Durumuna Göre Okulların Ortalama Matematik Puanları

Okulunuzda kütüphane var mı?	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Hayır	351	29	496,46	5	35,7	457,65
Evet	860	71	495,53	9	64,3	514,69
Toplam	1211	100	495,80	14	100,0	494,32

Matematik testine ilişkin okul ortalamaları, okullarda kütüphane bulunup bulunmama durumuna göre incelendiğinde okul kütüphanesi bulunan okulların ortalamasının ($X=514,69$), bulunmayan okulların ortalamasından ($X=457,65$), daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulun bulunduğu yere göre, okulların ortalama matematik testi puanları Tablo 53'te verilmiştir.

Tablo 53. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okulların Ortalama Matematik Puanları

Okulunuzun yerleşim Yeri	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Şehir merkezi	710	55,5	495,42	8	57,1	503,56
Büyük şehir- Merkez ilçe	84	6,6	500,99	1	7,1	445,35
Şehrin dışında mahalle	155	12,0	499,71	2	14,3	504,28
Kasaba, köy vb.	331	25,9	494,22	3	21,4	479,36
Toplam	1280	100,0	495,99	14	100,0	494,32

Matematik testine ait okul ortalamalarının yerleşim birimlerine göre durumu incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının şehir dışındaki mahallelerde bulunan okullara ait olduğu ($X=504,28$) en düşük ortalamanın ise merkez ilçede bulunan okullara ait olduğu ($X=445,35$) görülmektedir.

Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar

Öğrencilerin matematik testi puanları ile öğrenci kaynaklı sorunlar indisi ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisi arasındaki ikili ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular Tablo 54'te verilmektedir.

Tablo 54. Matematik Testi Puanları ile Öğrenci Kaynaklı Sorunlar ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar Arasındaki Korelasyon

	Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar
Matematik Başarı Puanları	-,28	-,26

Tablo 54 incelendiğinde, öğrencilerin matematik başarı puanlarının, iki değişken (öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar) ile de negatif ve anlamlı bir korelasyon gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrenci kaynaklı olan ve olmayan sorunlar azaldıkça öğrencilerin matematik başarı puanlarının arttığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra öğrenci kaynaklı sorunların, öğrenci kaynaklı olmayan sorunlara nazaran öğrenci başarısı üzerinde daha olumsuz etkiye sahip olduğu söylenebilir.

FEN BİLİMLERİ DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Fen bilimleri testi için yeterlik düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar Tablo 55’te görülmektedir.

Tablo 55. Fen Bilimleri Dersi Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	326,72’den düşük
Temel	326,72 dâhil olmak üzere 437,80’e kadar
Orta	437,80 dâhil olmak üzere 518,20’ye kadar
Ortaüstü	518,20 dâhil olmak üzere 571,50’ye kadar
İleri	571,50 ve üzeri

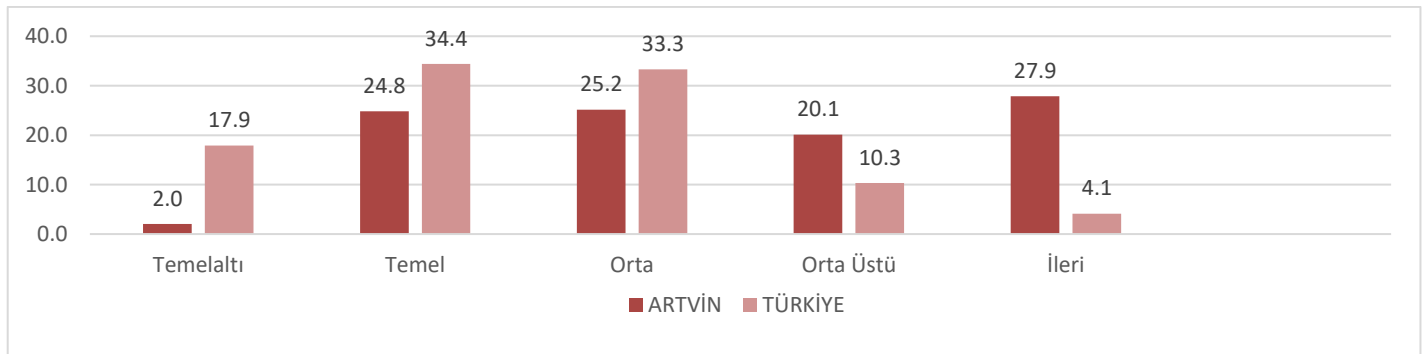
Tablo 55 incelendiğinde, bir öğrencinin fen bilimleri testi için temel düzeyde yer alabilmesi için en az 326,72 puan almasının gerektiği görülmektedir. Bununla birlikte, bir öğrencinin ileri düzeyde yer alabilmesi için ise en az 571,50 puan alması gerekmektedir.

Öğrencilerin fen bilimleri testine ait yeterlik düzeylerine göre dağılımı Tablo 56’da görülmektedir.

Tablo 56. Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	6	2,0	6203	17,9
Temel	73	24,8	11945	34,4
Orta	74	25,2	11544	33,3
Ortaüstü	59	20,1	3582	10,3
İleri	82	27,9	1419	4,1
Toplam	294	100,0	34693	100,0

Şekil 9. Öğrencilerin Fen Bilimlerine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Dağılım Grafiği

Tablo 56 ve Şekil 9 incelendiğinde fen bilimleri testi için öğrencilerin %27'sinin (N=79) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %25'inin (N=74) orta düzeyde ve yaklaşık %48'inin (N=141) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre ili temsil eden örneklemin sağa çarpık bir yapıda olduğu söylenebilir. Bu durum fen bilimleri testi için başarılı bir sonuca sahip olduğunu gösterebilir. Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında ise il örnekleminin daha iyi bir düzeyde olduğu görülmektedir.

Fen bilimleri testine ait yeterlik düzeyleri ve tanımları Tablo 55'te görülmektedir.

Tablo 57. Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeyleri ve Tanımları

1-Temel Altı Düzey

Öğrenciler, fenle ilgili bazı temel kavramların isimlerini bilir (Basit makineler, ölçüm aracı). Kendi vücudu ile ilgili bazı olgular hakkında bilgi sahibidir (Model organ isimleri). Bazı basit fiziksel olaylar hakkında bilgi sahibidir (Buzun erimesi, suyun kaynaması, gölün donması). Basit doğa olaylarının isimlerini bilir (Kar, sel, deprem, yağmur). Verilen basit grafik ve metinlerde yer alan bilgilerden (kavram, sayısal değer vb.) en az birini seçer.

2-Temel Düzey

Öğrenciler, fenle ilgili bazı temel kavramların tanımını yapabilir. Temel fen kavramları ile ilgili bazı şema/ model ve şekilleri birbirinden ayırt edebilir. Basit verilerle sunulan bilgileri karşılaştırabilir. Bazı basit fiziksel olayların neden ve sonuçlarından en az birini belirleyebilir. İnsan vücudu ile ilgili çoğu organ adlarını bilir. Çoğu basit fiziksel olayların isimlerini bilir. Temel güvenlik uyarı levhalarını tanıyabilir. Verilen bir durumdan yola çıkarak günlük yaşamdan örnek verebilir.

3-Orta Düzey

Öğrenciler, fenle ilgili bazı temel kavramların tanımını ifade edebilir, bazılarının işleyişini veya görevlerini bilir (Sel, heyelan, elektrikleme ile ilgili temel şeyleri bilir). İnsan vücudu ile ilgili çoğu organın işleyişini açıklayabilir. (Vücuttaki sistemlerde bulunan temel organların görevlerini bilir.) Çoğu basit fiziksel olayların işleyişini açıklayabilir. Doğa olaylarının çoğunun adını bazılarının da işleyişini bilir. Doğa olaylarının işleyişinde ki değişimleri yorumlayabilir. Birbirine yakın bilgiler arasında karşılaştırma yapabilir. Basit verilerle oluşturulmuş tablo ve grafikleri yorumlayabilir.

4-Ortaüstü Düzey

Öğrenciler, fenle ilgili anahtar kavramların tamamını tanımlar ve çoğunun işleyişi hakkında bilgi sahibidir (Örneğin, dolaşım nasıl gerçekleştiğini açıklar). Bazı fen kavramlarını gündelik hayatta kullanabilir ve verilen araç gereçle deney yapabilir. Günlük yaşamdaki bazı olgu ve doğa olaylarından elde ettiği kanıtları karşılaştırabilir (Sera etkisi-Karbon salınımı). Fen kavramları arasında ilişki kurabilir (Canlıların çevre ile ilişkisi). Günlük yaşamda karşılaştığı problemlerin farkına varır, problemle ilgili veri toplar ve problemi çözebilecek uygun öneriler sunabilir. Karmaşık bilgiler arasından çıkarımda bulunabilir. Basit verilerle tablo oluşturabilir ve bu tablonun grafiklerini çizebilir. Verilen verileri analiz eder ve günlük hayattaki bir duruma uygulayabilir.

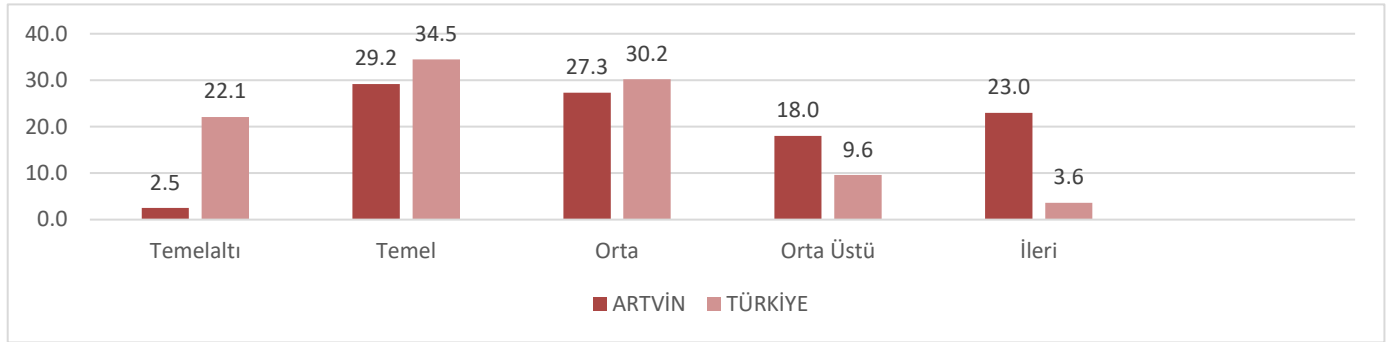
5-İleri Düzey

Bağımlı ve bağımsız değişkenleri belirleyerek fenle ilgili olgu ve olayları açıklayabilecek kontrollü deneyler tasarlayabilir. Günlük yaşamda karşılaştığı problemlerin çözümü için deney tasarlayabilir. Konuyla ilgili hipotezleri karşılaştırarak hipotezi test etmek için en uygun yöntemi belirler, sonuçları değerlendirerek yorumlayabilir. Fen kavramları arasında farklı ilişkiler kurarak yeni çıkarımlarda bulunabilir. Fen ile ilgili bilgi ve becerilerini kullanarak karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilir. Karmaşık ve ayırt ediciliği zor verileri karşılaştırır ve değerlendirerek yorumlar. Karmaşık grafikleri çizebilir ve çizilmiş grafikleri yorumlayıp değerlendirebilir.

Tablo 58. Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	4	2,5	3932	22,1
Temel	47	29,2	6136	34,5
Orta	44	27,3	5373	30,2
Ortaüstü	29	18,0	1702	9,6
İleri	37	23,0	642	3,6
Toplam	161	100,0	17785	100,0

Şekil 10. Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeylerine göre Erkek Öğrencilerin Dağılım Grafiği

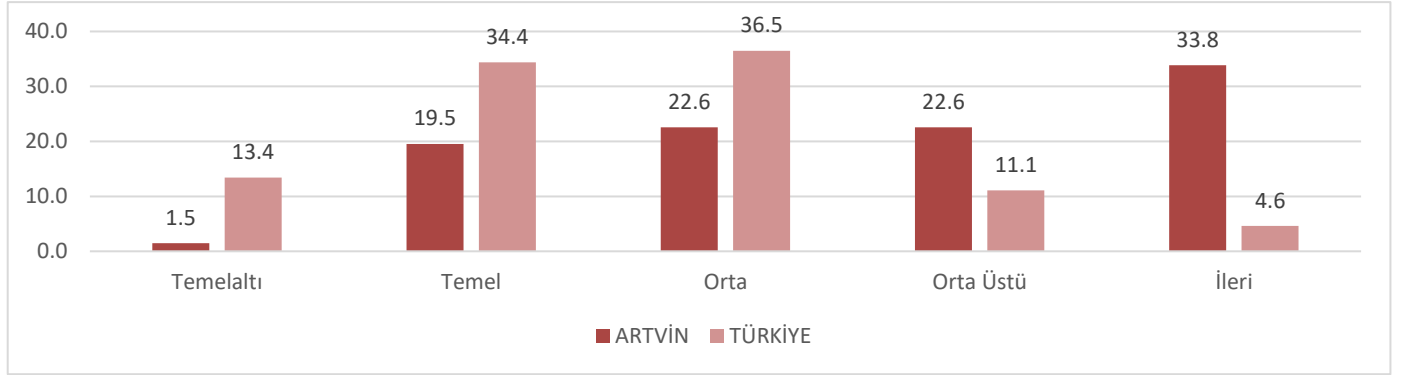
Yukarıdaki tablo 58 ve şekil 10 incelendiğinde fen bilimleri testi için erkek öğrencilerin yaklaşık %31,7'sinin (N=51) temelaltı ve temel düzeyde, %27'sinin (N=44) orta düzeyde, %41'inin (N=66) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Artvin ilinin verileri Türkiye verileri ile karşılaştırıldığında fen bilimleri dersi için ortaüstü ve ileri düzeyde öğrenci oranlarının fazlasıyla üstünde olduğu görülmektedir.

Yeterlik düzeylerine göre kız öğrencilerin dağılımı ise Tablo 59'da yer almaktadır.

Tablo 59. Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

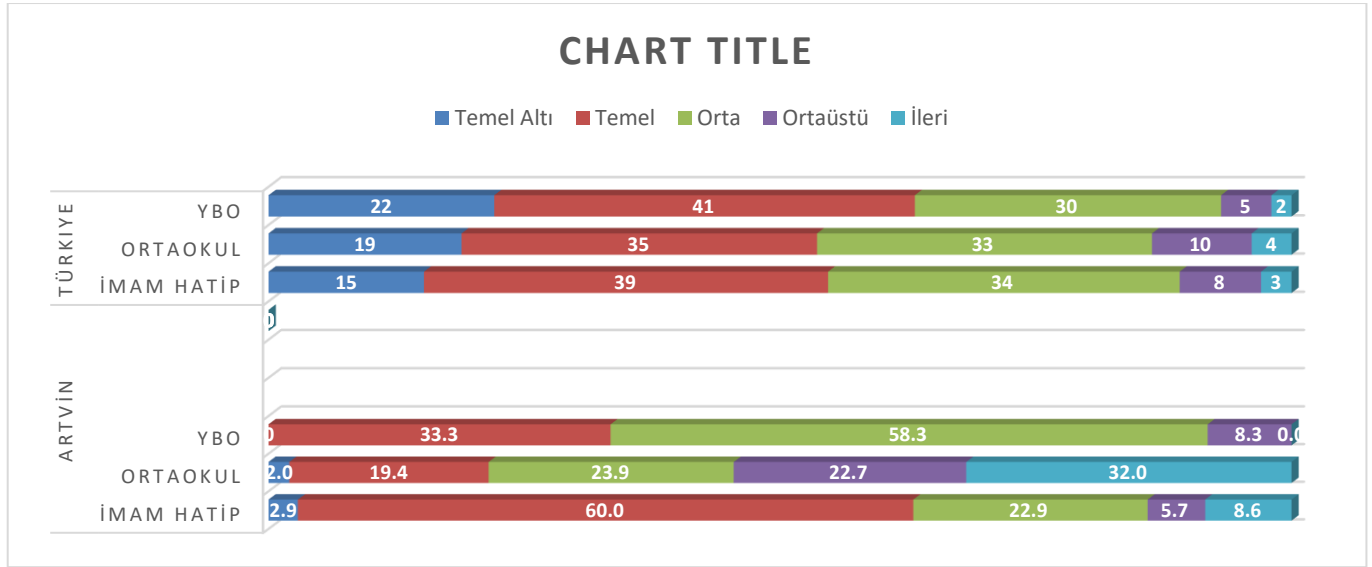
Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Yeterlik Düzeyi	Öğrenci Sayısı
Temelaltı	2	1,5	2271	13,4
Temel	26	19,5	5809	34,4
Orta	30	22,6	6171	36,5
Ortaüstü	30	22,6	1880	11,1
İleri	45	33,8	777	4,6
Toplam	133	100,0	16908	100,0

Şekil 11.Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılım Grafiği

Tablo 59 ve şekil 11 incelendiğinde fen bilimleri testi için kız öğrencilerin yaklaşık %21'inin (N=28), temelaltı ve temel düzeyde, %23'ünün (N=30) orta düzeyde, %56'sının (N=75) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Artvin ilinin verileri Türkiye verileri ile karşılaştırıldığında fen bilimleri dersi baz alındığında ortaüstü ve ileri düzeylerde fazlasıyla üstünde olduğu görülmektedir. Ayrıca kız ve erkek öğrenciler karşılaştırıldığında kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir. Okul türüne göre okulların yeterlik düzeylerinin fen bilimleri alanındaki dağılımı Şekil 12'de görülmektedir.

Şekil 12. Okul Türüne Göre Okulların Fen Bilimleri Alanındaki Yeterlik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 12'ye göre, Artvin ilinde ortaüstü ve ileri düzeyde yeterlik düzeyine sahip en yüksek öğrenci yüzdesi ile temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okullar genel ortaokullardır. Ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük okullar YBO iken temel ve temelaltı düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip olan okulların imam hatip ortaokullarının olduğu görülmektedir. Tabloya bakıldığında sonuçların ileri ve ortaüstü düzeyde Türkiye ortalaması ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin fen bilimleri testindeki başarılarının öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır.

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin fen bilimleri puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 60. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Anne Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	3493	11,5	456,8	8	3,0	526,3
İlkokul mezunu	13205	43,6	492,3	123	46,4	486,6
Ortaokul mezunu	6025	19,9	495,1	63	23,8	493,5
Lise mezunu	4723	15,6	532,5	55	20,8	528,0
Ön lisans mezunu	381	1,3	564,2	1	0,4	513,9
Lisans mezunu	1477	4,9	581,8	12	4,5	576,5
Yüksek lisans mezunu	216	0,7	561,5	3	1,1	604,3
Doktora mezunu	56	0,2	593,8	-	-	-
Bilmiyorum	684	2,3	458,6	-	-	-
Toplam	30260	100	500,2	265	100	503,9

Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrenciler anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, annelerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($X=604,3$), en düşük puan ortalamasının ise annelerinin eğitim düzeyini “ilkokul mezunu” şeklinde ifade eden öğrencilere ait olduğu ($X=486,6$) görülmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin fen bilimleri testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyine bağlı olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı, anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı puanlarının da arttığı görülmektedir.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile fen bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 61’de gösterilmiştir.

Tablo 61. Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri ile Fen Bilimleri Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişken	Türkiye		Artvin	
	N	r	N	r
Sosyoekonomik Düzey Fen Bilimleri Puanları	23894	0,362	295	0,134

Tablo 61'e göre, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile fen bilimleri testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe fen bilimleri puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir. Türkiye'nin korelasyonu ile karşılaştırıldığında Artvin ilinde daha düşük düzeyde bir korelasyon görülmektedir.

Eğitim Hedefi

Eğitim hedefi değişkenine göre öğrencilerin fen bilimleri puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 62. Eğitim Hedefi Değişkenine Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim Hedefi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Liseyi bitirmek	3446	11,3	416,5	31	11,1	401,6
Yüksekokulu bitirmek	1542	5,0	456,3	22	7,9	451,3
Üniversiteyi bitirmek	17421	56,9	497,3	149	53,2	498,0
Yüksek lisans veya doktora yapmak	8181	26,7	550,6	78	27,9	565,5
Toplam	30590	100	500,4	280	100,0	502,3

Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının eğitim hedefi doktora ve yüksek lisans yapmak olan öğrencilere ait olduğu ($X=565,5$), en az puan ortalamasının ise eğitim hedefi liseyi bitirmek olan öğrencilere ait olduğu ($X=401,6$) görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin fen bilimleri testi puanlarının eğitim hedeflerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Eğitim hedefi yükseldikçe başarı puanları da artmaktadır.

Evdeki Kitap Sayısı

Evdeki kitap sayısına göre öğrencilerin fen bilimleri puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 63. Evdeki Kitap Sayısına Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Kitap Sayısı	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
0-5 Kitap	3522	12,2	451,3	26	9,6	459,7
6-15 Kitap	9021	31,2	477,6	76	27,9	477,0
16-50 Kitap	8210	28,4	510,3	79	29,0	518,5
51-80 Kitap	3755	13,0	522,6	40	14,7	516,8
81 ve üzeri Kitap	4448	15,4	547,1	51	18,8	521,4
Toplam	28956	100	500,2	272	100,0	501,4

Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evlerindeki kitap sayısına göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının evlerinde 81 ve üzeri kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=521,4$), en az puan ortalamasının ise evlerinde 0-5 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=459,7$) görülmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin fen bilimleri testi puanlarının evdeki kitap sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu anlamlı farklılık tüm ikili gruplar arasında vardır.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Destekleme yetiştirme kurslarına (DYK) katılma durumuna göre öğrencilerin fen bilimleri puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 64’te verilmiştir.

Tablo 64. DYK’ ya Katılma Durumuna Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

DYK Katılım Durumu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Katılmadım	11653	35,7	488,13	77	26,3	448,3
Yalnızca 1. Dönem katıldım	3899	11,9	482,02	22	7,5	500,7
Yalnızca 2. Dönem katıldım	2558	7,8	488,70	29	9,9	476,8
Her iki dönem de katıldım	14530	44,5	516,56	165	56,3	533,5
Toplam	32640	100,0	500,30	660	100,0	502,8

Öğrencilerin %26,3'ü fen bilimleri dersinden kurslara katılmadığını belirtirken,%56,3'ü her iki dönemde de katıldığını belirtmiştir. Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK' ya katılma durumuna göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının her iki dönemde de kurslara katılmış olan öğrencilere ait olduğu ($X=533,5$), en düşük ortalamasının ise katılmadığını ($X=448,3$) ifade eden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin fen bilimleri testi puanlarının DYK' ya katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tablo incelendiğinde DYK' ya katılan öğrencilerin başarılarında artış olduğu görülmüştür.

Okula Yönelik Tutum

Öğrencilerin fen bilimleri testi puanları ile okula yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 65 'te verilmiştir.

Tablo 65. Öğrencilerin Okula yönelik Tutumları ile Fen Bilimleri Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

	Okula Yönelik Tutum	
	Türkiye	Artvin
Fen Bilimleri Başarı Puanları	,011	,080

Tablo 65 incelendiğinde, öğrencilerin fen bilimleri testi puanları ile okula yönelik tutumları arasında ,080 ile düşük ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin okula yönelik tutumları arttıkça (pozitive yaklaştıkça) fen bilimleri başarı puanlarının düşük miktarda da olsa arttığı yorumu yapılabilir. Artvin ilinin korelayonu Türkiye'ye göre daha yüksektir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Öğrencilerin fen bilimleri testi puanları ile ailelerinin gösterdikleri ilgi ve aile baskısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 66'da görülmektedir.

Tablo 66. Fen Bilimleri Puanları ile Aile İlgisi ve Aile Baskısı Arasındaki Korelasyonlar

	Fen Bilimleri Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Aile İlgisi	,122	,015
Aile Baskısı	-,128	-,252

Öğrencilerin fen bilimleri testi puanları ile aile ilgisi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ancak aile baskısı ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, aile ilgisi arttıkça öğrencilerin fen bilimleri puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği, aile baskısı arttıkça ise öğrencilerin fen bilimleri puanlarının düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)

Öğrencilerin fen bilimleri puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 67 'de görülmektedir.

Tablo 67. Fen Bilimleri Puanları ile Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumları Arasındaki Korelasyon

	Fen Bilimleri Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Akran Zorbalığı	,116	-,125

Öğrencilerin matematik dersi puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Bir başka ifade ile fen bilimleri testi puanları düşük olan öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma olasılığının arttığı ileri sürülebilir.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre fen bilimleri öğretmenlerinin ödev verme sıklığına ilişkin betimsel istatistikler aşağıda görülmektedir.

Tablo 68. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ödev Verme Sıklığı	Türkiye		Artvin	
	N	%	N	%
Hiç	4207	12,1	33	12,3
Haftada 1 ya da 2 kez	19407	55,8	149	55,6
Haftada 3 ya da daha fazla	7902	22,7	86	32,1
Belirtmemiş	3256	9,4	-	-
Toplam	34772	100,0	268	100,0

Öğrenciler en yüksek oranla %55,6 fen bilimleri öğretmenlerinin haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiklerini belirtmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin, haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini belirten öğrenci oranı %32,1 iken hiç ödev vermediğini belirten öğrenci oranı %12,3'dür.

Öğrencilerin fen bilimleri ödevlerini yapmak için haftalık harcadıkları süreye göre fen bilimleri puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 69'da verilmiştir.

Tablo 69. Öğrencilerin Fen Bilimleri Ödevleri İçin Harcadıkları Süreye Göre Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Ödev Yapmak İçin Harcanan Süre	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
15 dakika ya da daha az	7010	20,2	489,80	57	21,3	503,0
16-30 dakika	11145	32,1	504,80	96	35,8	501,7
31-60 dakika	9082	26,1	503,18	66	24,6	509,9
61-90 dakika	2540	7,3	498,08	23	8,6	486,4
90 dakikadan fazla	1476	4,2	493,02	14	5,2	458,0
Belirtmemiş	3519	10,1	502,95	-	-	0
Toplam	34772	100,0	500,19	256	95,5	500,4

Öğrencilerin %82'si fen bilimleri ödevleri için en fazla 1 saat ayırdıklarını belirtmiştir. Öğrenciler en yüksek oranla (%36) fen bilimleri ödevlerine 16-30 dakika harcadıklarını belirtmiştir. %25'i 31-60 dakika arasında, %21'i 15 dakika ya da daha az, %9'u 61-90 dakika arasında, %5'i ise 90 dakikadan fazla zaman ayırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin %5'inin ödev yapmak için harcadığı süreye ilişkin verilere ulaşamamıştır. En yüksek puan ortalamasının fen bilimleri ödevini yapmak için "31-60" dakika harcayan öğrencilere ait olduğu ($X=509,9$), en düşük ortalamasının ise fen bilimleri ödevini yapmak için "90 dakikadan fazla" süre harcayan ($X=458,0$) öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ödev yapmak için çok fazla süre harcamalarının fen bilimleri puanlarında tutarlı bir biçimde anlamlı bir değişime yol açmadığı görülmektedir.

Fen Bilimleri Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz-yeterlilik

Öğrencilerin fen bilimleri puanları ile fen bilimleri dersine verdikleri değer, fen bilimleri dersinden hoşlanma ve fen bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 70'de görülmektedir.

Tablo 70. Fen Bilimleri Puanları ile Fen Bilimleri Dersine verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Fen Bilimleri Öz-Yeterlilik Algısı Arasındaki Korelasyonlar

	Fen Bilimleri Dersine Verilen Değer	Fen Bilimleri Dersinden Hoşlanma	Fen Bilimleri Dersine ilişkin Öz-yeterlilik
Fen Bilimleri Başarı Puanları	,07	,07	,17

Tablo 70 incelendiğinde, öğrencilerin fen bilimleri başarı puanlarının 3 değişken (öğrencilerin fen bilimleri dersine verdikleri değer, fen bilimleri dersinden hoşlanma durumları ve fen bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları) ile de pozitif yönde anlamlı bir ilişki gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrencilerin fen bilimleri dersine verdikleri değer, fen bilimleri dersinden hoşlanma durumları ve fen bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arttıkça öğrencilerin fen bilimleri başarı puanlarının az da olsa artma eğilimi gösterdiği savunulabilir. Buna ek olarak, öğrencilerin fen bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlilik algılarının; fen bilimleri başarılarını etkileme bakımından fen bilimleri dersine verdikleri değerden ve fen bilimleri dersinden hoşlanma durumlarından önce geldiği ileri sürülebilir.

Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin fen bilimleri testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretmene ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin fen bilimleri testi puanlarına ait betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 71. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Ön Lisans	41	3	504,670	1	6,7	514,6
Lisans	1264	93,4	500,071	13	86,7	500,6
Yüksek Lisans	48	3,6	499,420	1	6,7	390,0
Toplam	1353	100	500,187	15	100,0	494,14

Fen bilimleri öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin fen bilimleri testi puanları incelendiğinde Ön lisans mezunu olan öğretmenin öğrencilerinin ortalama puanlarının ($X=514,6$) eğitim düzeyi Lisans ($X=500,6$) ve Yüksek Lisans ($X=390,0$) olan öğretmenlerin öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak puanlar arasındaki bu fark anlamlı değildir.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumu

Fen bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo72. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

MADDELER		Hiç	1-2 gün	3-4 gün	5 gün ve fazla
1. Alanımla ilgili konular	N	8	4	-	-
	%	53,3%	26,7%	-	-
2. Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	N	5	4	1	2
	%	33,3%	26,7%	6,7%	13,3%
3. Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	N	5	1	2	6
	%	33,3%	6,7%	13,3%	40,0%
4. Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	N	10	3	-	-
	%	66,7%	20,0%	-	-
5. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	N	11	1	1	-
	%	73,3%	6,7%	6,7%	-
6. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	N	12	2	-	-
	%	80%	13,3%	-	-
7. İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular	N	14	-	-	-
	%	93,3%	-	-	-
8. Kişisel Gelişim İle ilgili konular	N	11	2	1	-
	%	73,3%	13,3%	6,7%	-

Fen bilimleri öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında idarecilik/yöneticilikle ilgili konular (%93,3), 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında alanımla ilgili ve eğitimle ilgili genel konular (%26,7), 3-4 gün süreyle katıldıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.) (%13,3), 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında ise bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.) (%40) gelmektedir. Fen bilgisi öğretmenleri mesleki gelişim faaliyetlerine yeterince katılmamaktadırlar. Ancak faaliyetin süresi kısaldıkça katılımın arttığı görülmüştür.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Fen bilimleri öğretmenlerinin girmiş oldukları derslerle ilgili görüşleri Tablo 73'te yer almaktadır.

Tablo73. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

MADDELER		Hiç katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Ders yüküm çok fazla	N	1	1	-	8	4
	%	7%	7%	-	53%	27%
2. Ders öncesi hazırlık yaparım	N	1	-	-	2	11
	%	7%	-	-	13%	73%
3. Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var	N	2	-	2	7	3
	%	13%	-	13%	47%	20%
4. Öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanım var	N	1	3	-	8	2
	%	7%	20%	-	53%	13%
5. Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum	N	-	-	-	7	7
	%	-	-	-	47%	47%
6. Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır	N	1	1	1	5	6
	%	7%	7%	7%	33%	40%

Tablo 73 incelendiğinde, “Ders yüküm çok fazla” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen %80 bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen %14'dür. “Ders öncesi hazırlık yaparım” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan %86 öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan %7 öğretmen vardır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders öncesi hazırlık yaptığı gözlenmektedir. “Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen %67 bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen %13'dür. Bu durumda öğretmenlerin büyük bir kısmının derse hazırlanmak için yeterince zamanlarının olduğu savunulabilir.

“Öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen %66 iken, bu görüşe kısmen katılmayan ya da hiç katılmayan öğretmen %27'dir. Öğretmenlerin yarıdan fazlasının öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanının olduğu gözlenmektedir. “Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen oranı %94 bulunurken, bu görüşe kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenlerin %6'sının verisine ulaşamamıştır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiği görülmektedir. “Çok fazla ders dışı yüküm var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen %73 iken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen %14'tür.

Fen bilimleri Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Öğretmen anketinde ödev verme sıklığı ile ilgili maddeyi yanıtlayan toplam 12 fen bilimleri öğretmenin %58'i haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiğini, %33'ü haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini, %8'i ise ev ödevi vermediğini ifade etmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin ödev verme sıklığına göre öğrencilerin fen bilimleri testi puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 74'te verilmiştir.

Tablo 74. Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığına Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmenin Ödev Verme Sıklığı	Türkiye		Artvin	
	%	X	%	X
Ev ödevi vermem	6,2	520,88	8,3	466,03
Haftada 1 ya da 2 kez	88,3	493,59	58,3	513,95
Haftada 3 ya da daha fazla	5,5	482,49	33,3	488,76
Toplam	100	494,68	99,9	501,6

Tablo 74 incelendiğinde, haftada 1 ya da 2 kez ev ödevi veren öğretmenlerin öğrencilerinin en yüksek puan ortalamasına ($X = 513,95$), ev ödevi vermeyen öğretmenlerin öğrencilerinin ise en düşük puan ortalamasına sahip olduğu ($X=466,03$) gözlenmiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin verdikleri ödevlerle ilgili öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 75'te yer almaktadır.

Tablo 75. Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığına Göre Öğrencilerin Fen Bilimleri Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

MADDELER		Hiç ya da neredeyse hiç	Bazen	Her zaman ya da hemen hemen her zaman
1. Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum	N	1	3	9
	%	8%	23 %	69%
2. Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm	N	7	4	2
	%	54%	31 %	15%
3. Ödevleri sınıfta tartışırım	N	1	5	7
	%	8%	38%	54%
4. Ödevleri öğrencilerin ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım	N	1	2	10
	%	8%	15%	77%
5. Öğrencilerin ödevlerini başka bir öğrenciye kontrol ettiririm	N	6	2	5
	%	46%	15%	38%

Tablo 75 incelendiğinde, öğretmenlerin hemen hepsinin (%92) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin çok büyük bir kısmının (%92) ödevleri her zaman ya da bazen sınıfta tartıştığı ve yine çok büyük bir kısmının (%92) ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin %46'sının öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin kendilerine kontrol ettirdiği ve yarıdan fazlasının (%53) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen başka bir öğrenciye kontrol ettirdiği gözlenmektedir.

Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Okul anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin fen bilimleri başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, okullar ile o okullarda öğrenim gören öğrenciler eşleştirilmiş ve öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili okula ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Okul Türü

Okul türüne göre, fen bilimleri testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 76'da verilmiştir.

Tablo 76. Okul Türüne Göre Ortalama Fen Bilimleri Testi Puanları

Okul Türü	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Genel Ortaokul	933	86	498,9	11	79	508,8
İmam Hatip Ortaokulu	119	11	495,9	2	14	438,8
Yatılı Bölge Ortaokulu	37	3	476,0	1	7	447,9
Toplam	1089	100	497,8	14	100,0	494,5

Fen bilimleri testine ilişkin okul ortalamaları okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullara ait olduğu ($X=508,8$), genel ortaokulları, yatılı bölge okullarının izlediği ($X=447,9$), en son sırada ise imam hatip ortaokullarının ($X=438,8$) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bulgular, fen bilimleri ortalamalarının okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıfların ortalama sınıf mevcuduna göre, fen bilimleri testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 77'de verilmiştir.

Tablo 77. Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Göre Okulların Ortalama Fen Puanları

Sınıf Mevcudu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
25'ten az	356	28	497,1	5	36	472,3
25-30 arası	623	49	495,9	6	43	510,0
31-40 arası	227	18	495,1	2	14	517,2
41 ve daha fazla	71	6	488,5	1	7	466,0
Toplam	1277	100	495,7	14	100,0	494,5

Okullara ait ortalama fen bilimleri testi puanları, sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcuduna göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, ortalama sınıf mevcudunun 31-40 arasında değişen okullarda olduğu ($X=517,2$), bu okulları sınıf mevcudu 25-30 arasında olan okulların takip ettiği görülmektedir ($X=510,0$). Ancak, elde edilen sonuçlar bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır.

Okulda Fen Bilimleri Laboratuvarı Olup Olmama Durumu

Okulda fen bilimleri laboratuvarı olup olmama durumuna ilişkin çalışmada ele alınan toplam 14 okulun %50 'sinin fen bilimleri laboratuvarı bulunurken, %50'sinin fen bilimleri laboratuvarı bulunmamaktadır. Okulların fen bilimleri laboratuvarına sahip olup olmama durumlarına göre, okulların ortalama fen bilimleri testi puanları Tablo 78'de verilmiştir.

Tablo 78. Fen Bilimleri Laboratuvarı Olup Olmama Durumuna Göre Okulların Ortalama Fen Bilimleri Puanları

	N	%	X
Evet	7	50	528,93
Fen Bilimleri Laboratuvarı var mı? Hayır	7	50	459,97
Toplam	14	100,0	494,45

Fen bilimleri testine ilişkin okul ortalamaları, okullarda fen bilimleri laboratuvarı bulunup bulunmama durumuna göre incelendiğinde fen bilimleri laboratuvarı bulunan okulların ortalamasının ($X=528,93$), bulunmayan okulların ortalamasının ($X=459,97$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulun bulunduğu yere göre, okulların ortalama fen bilimleri testi puanları Tablo 79’da verilmiştir.

Tablo 79. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okulların Ortalama Fen Bilimleri Puanları

Okulun Bulunduğu Yer	N	%	X
Şehir merkezi	8	57,1	514,17
Büyük şehir – Merkez ilçe	1	7,1	447,87
Şehrin dışında mahalle	2	14,3	490,34
Kasaba, köy vb	3	21,4	460,12
Toplam	14	100,0	494,45

Fen bilimleri testine ait okul ortalamalarının yerleşim birimlerine göre durumu incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının şehir merkezinde bulunan okullara ait olduğu ($X=514,17$) en düşük ortalamasının ise merkez ilçede bulunan okula ait olduğu ($X=447,87$) görülmektedir. Bulgular, fen bilimleri testi okul ortalamalarının yerleşim birimine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar

Öğrencilerin fen bilimleri testi puanları ile öğrenci kaynaklı sorunlar indisi ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisi arasındaki ikili ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular Tablo 56’da verilmektedir.

Tablo 80. Fen Bilimleri Testi Puanları ile Öğrenci Kaynaklı Sorunlar ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar Arasındaki Korelasyon

	Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar
Fen Bilimleri Başarı Puanları	-,29	-,21

Tablo 80 incelendiğinde, öğrencilerin fen bilimleri başarı puanlarının, iki değişken (öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar) ile de negatif ve anlamlı bir korelasyon gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrenci kaynaklı olan ve olmayan sorunlar azaldıkça öğrencilerin fen bilimleri başarı puanlarının arttığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra öğrenci kaynaklı sorunların, öğrenci kaynaklı olmayan sorunlara nazaran öğrenci başarısı üzerinde daha olumsuz etkiye sahip olduğu söylenebilir.

SOSYAL BİLGİLER DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Sosyal bilgiler testi için yeterlik düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar Tablo 81’de görülmektedir.

Tablo 81. Sosyal Bilgiler Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

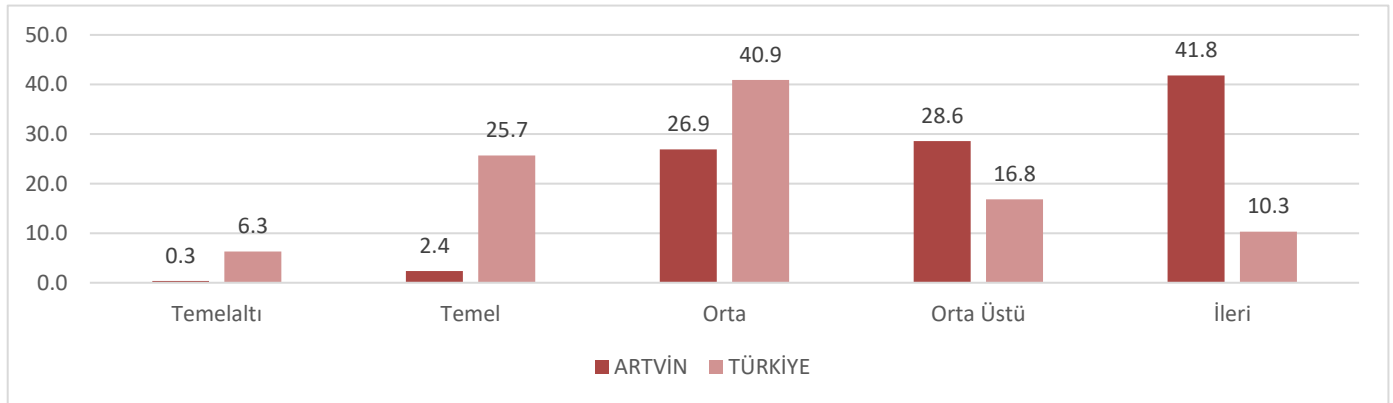
Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	271,69’dan düşük
Temel	271,69 dâhil olmak üzere 329,18’e kadar
Orta	329,18 dâhil olmak üzere 475,69’ya kadar
Ortaüstü	475,69 dâhil olmak üzere 535,34’ye kadar
İleri	535,34 ve üzeri

Tablo 81 incelendiğinde, bir öğrencinin sosyal bilgiler dersi için temel düzeyde yer alabilmesi için en az 271,69 puan almasının gerektiği görülmektedir. Bununla birlikte, bir öğrencinin ileri düzeyde yer alabilmesi için ise en az 535,34 puan alması gerekmektedir. Öğrencilerin sosyal bilgiler testine ait yeterlik düzeylerine göre dağılımı Tablo 82 ve Şekil 13’te görülmektedir.

Tablo 82. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Yeterlik Düzeyi	Öğrenci Sayısı
Temelaltı	1	0,3	2193	6,3
Temel	7	2,4	8912	25,7
Orta	79	26,9	14202	40,9
Ortaüstü	84	28,6	5838	16,8
İleri	123	41,8	3566	10,3
Toplam	294	100,0	34711	100,0

Şekil 13. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılım Grafiği

Tablo 82 ve Şekil 13 incelendiğinde sosyal bilgiler testi için öğrencilerin %3’ünün (N=8) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %27’sinin (N=79) orta düzeyde, %70’inin (N=107) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Sosyal bilgiler testi Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında temelaltı ve temel düzeyde çok az öğrencinin olduğu görülmektedir. İleri düzeyde ise Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeyleri ve Tanımları

1. DÜZEY (TEMELALTI)

Sosyal bilgilerle ilgili bazı temel kavramları bilir.

Basit düzeyde bilgiyi açık bir şekilde vermek amacıyla yazılan yazılardan bilgiye doğrudan ulaşır. Olgu ve görüşleri ayırt edebilir.

Basılı ve görsel kaynakları bilgi edinme sürecinde kullanabilir ve basit düzeyde yorumlayabilir.

Doğal, beşeri ve tarihsel olayların zamanlarını ayırt edebilir (geçmiş, şimdiki, gelecek).

Harita, tablo, grafik, diyagram, zaman şeridi vb. üzerinde verilenleri doğrudan okuyabilir.

Temel hak, sorumluluk ve özgürlüklerinden bazılarını bilir.

Sosyal katılımın gerekli olduğu durumları bilir.

2. DÜZEY (TEMEL)

Görsel, sayısal ve sözel türdeki bilgilerin taşıdığı anlamı ortaya çıkarabilir.

Olay ve olguları açıklamak için görsel, sayısal, metne dayalı kanıtları tespit edebilir.

Sayısal verilerle basit düzeyde sunulan bilgileri anlamlandırabilir.

Kalıp yargıları fark edebilir.

Nesne, olay, olgu ve kavramları sınıflandırabilir.

Var olan/sunulan bir problemi fark edebilir.

Tehlike ve risk durumunda ne yapılması gerektiğine karar verebilir.

Temel hak ve özgürlüklerini kullanabilir, sorumluluklarını yerine getirebilir.

Sosyal katılımın gerekli olduğu durumları belirleyebilir.

3. DÜZEY (ORTA)

Olay, olgu ve görüşleri açıklamak için planlı gözlem yapabilir.

Olay, olguları açıklayacak kanıtları kullanır.

Elde ettiği veya verilen bilgileri işe yarar şekilde düzenleyebilir ve kullanabilir.

Harita, tablo, grafik, diyagram, zaman şeridinde verilenleri yorumlayabilir, mekânı algılayabilir.

Kronolojik sıralama yapabilir.

İki farklı olay, olgu veya görüşler arasında bağ kurabilir, ilişkilendirebilir.

Sebeup sonuç ilişkisi kurabilir.

4. DÜZEY (ORTA ÜSTÜ)

Harita, tablo, grafik, diyagram, zaman şeridinde verilenlerden yararlanarak çıkarımlar yapabilir.

Olay, olgu ve görüşlerin benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırarak sonuca varabilir.

Zamanla oluşan süreklilik ve değişimi fark edebilir.

Birinci ve ikinci elden kanıtları karşılaştırabilir.

Verilen bir olay, olgu veya görüşe ilişkin iletişim becerilerini (empati, sosyal uyum, birlikte yaşam, çatışma çözümü vb.) veya hak ve sorumlulukları gözeterek çözüm üretebilir

5. DÜZEY (İLERİ)

Birden fazla materyalden (harita, tablo, grafik, zaman şeridi vb.) yararlanarak sonuçlar çıkarabilir.

Sunulan bilgileri organize ederek grafik, şekil şema, zaman şeridi vb. oluşturabilir.

Tarihsel, güncel vb. olaylara/gelişmelere alternatif yorumlar yapabilir.

Gerekli bileşenleri ve kanıtları kullanarak çıkarımda bulunabilir.

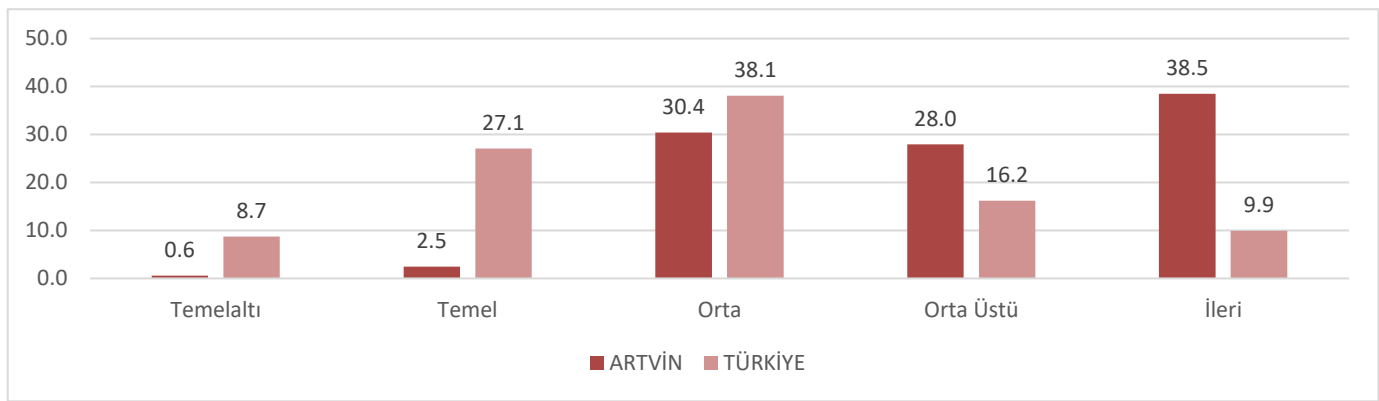
Olay, olgu görüş vb. hakkındaki verilenleri belirli ölçüt veya ölçütler takımı kullanarak yargılayabilir, karar verebilir.

Daha önce aralarında ilişki kurulmamış olay, olgu, düşünceler vb. arasında ilişki kurarak yeni önermelerde bulunabilir.

Tablo 83. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	1	0,6	1546	8,7
Temel	4	2,5	4831	27,1
Orta	49	30,4	6780	38,1
Ortaüstü	45	28,0	2878	16,2
İleri	62	38,5	1763	9,9
Toplam	161	100,0	17798	100,0

Şekil 14. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı Grafiği

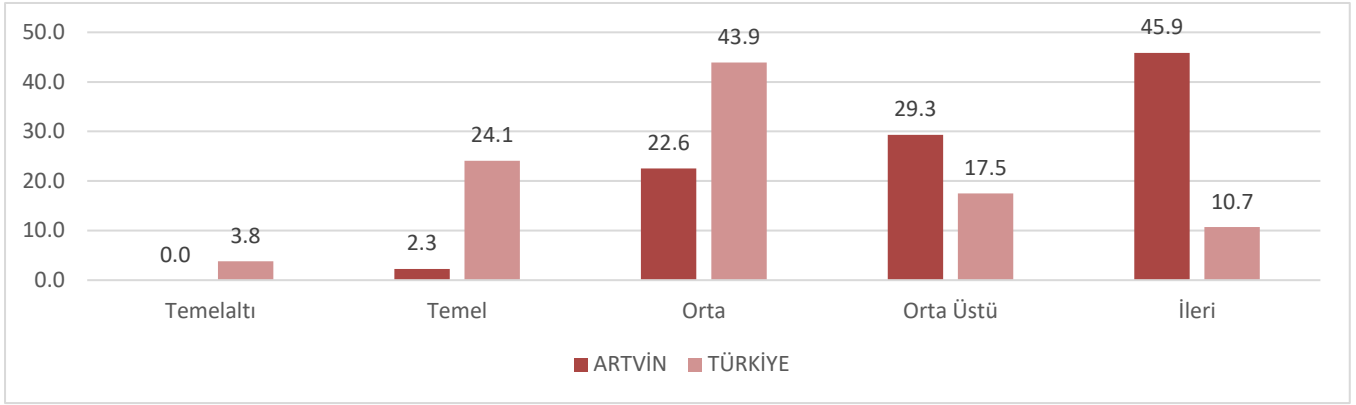
Tablo 83 ve şekil 14 incelendiğinde sosyal bilgiler testi için erkek öğrencilerin yaklaşık %3'ünün (N=5) temelaltı ve temel düzeyde, %30'unun (N=49) orta düzeyde, %67'sinin (N=107) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Temelaltı ve temel düzeyde öğrenci sayısı çok azken ortaüstü ve ileri düzeyde öğrenci sayısının yüksek olduğu görülmektedir.

Yeterlik düzeylerine göre kız öğrencilerin dağılımı ise Tablo 84'te yer almaktadır.

Tablo 84. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	ARTVİN		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Yeterlik Düzeyi	Öğrenci Sayısı
Temelaltı	0	0,0	647	3,8
Temel	3	2,3	4081	24,1
Orta	30	22,6	7422	43,9
Ortaüstü	39	29,3	2960	17,5
İleri	61	45,9	1803	10,7
Toplam	133	100,0	16913	100,0

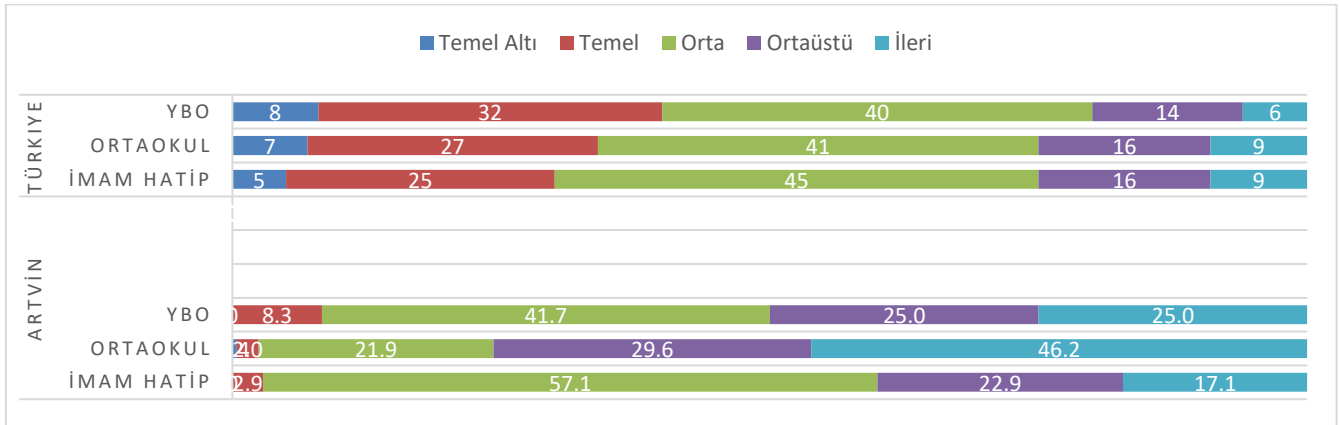
Şekil 15. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılım Grafiği

Tablo 84 ve şekil 15 incelendiğinde sosyal bilgiler testi için kız öğrencilerin yaklaşık %2'sinin (N=3) temelaltı ve temel düzeyde, %23'ünün (N=30) orta düzeyde, %75'inin (N=100) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Artvin ilinin verileri Türkiye verileri ile karşılaştırıldığında sosyal bilgiler dersinde ortaüstü ve ileri yeterlilik düzeyine sahip kız öğrenci yüzdesinin Türkiye değerlerinden fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca kız ve erkek öğrenciler karşılaştırıldığında kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Okul türüne göre okulların yeterlik düzeylerinin sosyal bilgiler alanındaki dağılımı Tablo 58'de görülmektedir.

Tablo 85. Okul Türüne Göre Okulların Sosyal Bilgiler Alanındaki Yeterlik Düzeylerinin Dağılımı

Tablo 85'e göre, ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine ve temelaltı, temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların genel ortaokullar olduğu görülmektedir. Ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük yüzdeye sahip okullara imam hatip ortaokulları iken, temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip olan okulların ise YBO'lar olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin sosyal bilgiler testindeki başarılarının öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır.

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 86'da verilmiştir.

Tablo 86. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Anne Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	3493	11,5	458,2	8	2,6	506,5
İlkokul mezunu	13205	43,6	492,6	123	40,6	495,7
Ortaokul mezunu	6025	19,9	496,7	63	20,8	498,2
Lise mezunu	4723	15,6	531,3	55	18,2	529,6
Ön lisans mezunu	381	1,3	563,4	1	0,3	437,5
Lisans mezunu	1477	4,9	580,0	12	4,0	554,8
Yüksek lisans mezunu	216	0,7	564,4	3	1,0	638,6
Doktora mezunu	56	0,2	576,0	-	-	-
Bilmiyorum	684	2,3	458,1	-	-	-
Toplam	30260	100	500,5	265	87,5	509,9

Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, annelerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($X=638,6$), en az puan ortalamasının ise anne eğitim düzeyi ön lisans mezunu olan öğrenciye ait olduğu ($X=437,5$) görülmektedir.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile sosyal bilgiler testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 87'de gösterilmiştir.

Tablo 87. Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri ile Sosyal Bilgiler Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişken	Türkiye		Artvin	
	N	r	N	r
Sosyoekonomik Düzey Sosyal Bilgiler Puanları	23894	0,356	295	0,226

Tablo 87'ye göre, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile sosyal bilgiler testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe sosyal bilgiler puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.

Eğitim Hedefi

Eğitim hedefi değişkenine göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 88'de verilmiştir.

Tablo 88. Eğitim Hedefi Değişkenine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim Hedefi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Liseyi bitirmek	3446	11,3	412,6	31	10,2	408,1
Yüksekokulu bitirmek	1542	5,0	457,7	22	7,3	462,5
Üniversiteyi bitirmek	17421	56,9	498,4	149	49,2	503,5
Yüksek lisans veya doktora yapmak	8181	26,7	550,8	78	25,7	566,2
Toplam	30590	100	500,6	280	92,4	506,9

Sosyal Bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının eğitim hedefi doktora ve yüksek lisans yapmak olan öğrencilere ait olduğu ($X=566,2$), en az puan ortalamasının ise eğitim hedefi liseyi bitirmek olan öğrencilere ait olduğu ($X=408,1$) görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarının eğitim hedeflerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin eğitim hedefleri yükseldikçe başarıları da artmaktadır.

Evdeki Kitap Sayısı

Evdeki kitap sayısına göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 89'da verilmiştir.

Tablo 89. Evdeki Kitap Sayısına Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Kitap Sayısı	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
0-5 Kitap	3522	12,2	452,3	26	8,6	444,7
6-15 Kitap	9021	31,2	476,3	76	25,2	482,7
16-50 Kitap	8210	28,4	511,4	79	26,2	523,3
51-80 Kitap	3755	13,0	524,5	40	13,2	535,1
81 ve üzeri Kitap	4448	15,4	547,7	51	16,9	536,4
Toplam	28956	100	500,5	272	90,1	506,9

Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının evlerinde 81 ve üzeri kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=536,4$), en az puan ortalamasının ise evlerinde 0-5 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($X=444,7$) görülmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarının evdeki kitap sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Destekleme yetiştirme kurslarına (DYK) katılma durumuna göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 90'da verilmiştir.

Tablo 90. DYK' ya Katılma Durumuna Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

DYK Katılma Durumu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Katılmadım	12296	37,6	498,4	83	27,4	465,9
Yalnızca 1. Dönem katıldım	3808	11,7	483,79	28	9,2	495,8
Yalnızca 2. Dönem katıldım	2487	7,6	487,68	26	8,6	516,6
Her iki dönem de katıldım	14083	43,1	516,98	156	51,5	530,0
Toplam	32674	100,0	500,64	293	96,7	506,9

Öğrencilerin %27,4'ü sosyal bilgiler dersinden kurslara katılmadığını belirtirken,%51,5'i her iki dönemde de katıldığını belirtmiştir. Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK' ya katılma durumuna göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının her iki dönemde de kurslara katılımları olan öğrencilere ait olduğu (X =530,0), en düşük ortalamasının ise katılmadığını (X=465,9) ifade eden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarının DYK' ya katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. DYK' ya katılan öğrencilerin başarılarının arttığı görülmüştür.

Okula Yönelik Tutum

Öğrencilerin Sosyal bilgiler testi puanları ile okula yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 91 'de verilmiştir.

Tablo 91. Öğrencilerin Okula yönelik Tutumları ile Sosyal Bilgiler Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

	Okula Yönelik Tutum	
	Türkiye	Artvin
Sosyal Bilgiler Başarı Puanları	,000	,077

Tablo 91 incelendiğinde, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile okula yönelik tutumları arasında, ,077 ile düşük ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin okula yönelik tutumları arttıkça (pozitif yöne yaklaştıkça) sosyal bilgiler başarı puanlarının düşük miktarda da olsa arttığı yorumu yapılabilir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile ailelerinin gösterdikleri ilgi ve aile baskısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 92'de görülmektedir.

Tablo 92. Sosyal Bilgiler Puanları ile Aile İlgisi ve Aile Baskısı Arasındaki Korelasyonlar

	Sosyal Bilgiler Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Aile İlgisi	,130	,087
Aile Baskısı	-,111	-,185

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile aile ilgisi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ancak aile baskısı ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, aile ilgisi arttıkça öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği, aile baskısı arttıkça ise öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarının düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)

Öğrencilerin sosyal bilgiler puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 93 'te görülmektedir.

Tablo 93. Sosyal Bilgiler Puanları ile Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumları Arasındaki Korelasyon

	Sosyal Bilgiler Başarı Puanları	
	Türkiye	Artvin
Akran Zorbalığı	,118	-,175

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Bir başka ifade ile sosyal bilgiler testi puanları düşük olan öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma olasılığının arttığı ileri sürülebilir.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin ödev verme sıklığına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 94'te görülmektedir.

Tablo 94. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ödev Verme Sıklığı	Türkiye		Artvin	
	N	%	N	%
Hiç	6986	20,1	60	19,8
Haftada 1 ya da 2 kez	18090	52,0	145	47,9
Haftada 3 ya da daha fazla	6345	18,2	63	20,8
Belirtmemiş	3351	9,6	-	-
Toplam	34772	100,0	268	88,4

Öğrenciler en yüksek oranla (%48) sosyal bilgiler öğretmenlerinin haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiklerini belirtmiştir. Sosyal bilgiler branş öğretmenlerinin, hiç ödev vermediğini belirten öğrenci oranı %20 iken haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini belirten öğrenci oranı %21'dir. Öğrencilerin % 11,6'sının ödev verme sıklığına ilişkin verilerine ulaşamamıştır. Öğrencilerin sosyal bilgiler ödevlerini yapmak için haftalık harcadıkları süreye göre sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 95'te verilmiştir.

Tablo 95. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Ödevleri İçin Harcadıkları Süreye Göre Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Ödev İçin Harcanan Süre	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
15 dakika ya da daha az	9222	26,5	496,90	80	26,4	507,6
16-30 dakika	10671	30,7	504,34	91	30,0	504,9
31-60 dakika	7573	21,8	502,54	59	19,5	513,3
61-90 dakika	2158	6,2	493,96	19	6,3	506,0
90 dakikadan fazla	1483	4,3	491,43	15	5,0	464,6
Belirtmemiş	3665	10,5	501,96	-	-	0,0
Toplam	34772	100,0	500,53	264	87,1	506,9

Öğrencilerin, %76'sı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (Sosyal Bilgiler) ödevleri için en fazla 1 saat ayırdıklarını belirtmiştir. Öğrenciler en yüksek oranla (%30) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ödevlerine 16-30 dakika harcadıklarını belirtmiştir. %26'sı 15 dakika ya da daha az, %20'si 31-60 dakika arasında, %6'sı 61-90 dakika arasında, %5'i ise 90 dakikadan fazla zaman ayırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin %13'ünün ödev yapmak için harcadığı süreye ilişkin verilere ulaşamadığı görülmüştür. En yüksek puan ortalamasının sosyal bilgiler ödevini yapmak için "31-60 dakika" harcayan öğrencilere ait olduğu (X=513,3), en düşük ortalamanın ise sosyal bilgiler ödevini yapmak için "90 dakikadan fazla" süre harcayan (X=464,6) öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ödev yapmak için çok fazla süre harcamalarının sosyal bilgiler puanlarında tutarlı bir biçimde anlamlı bir değişime yol açmadığı görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz-yeterlilik

Öğrencilerin sosyal bilgiler puanları ile sosyal bilgiler dersine verdikleri değer, sosyal bilgiler dersinden hoşlanma ve sosyal bilgiler dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 96'da görülmektedir.

Tablo 96. Sosyal Bilgiler Puanları ile Sosyal Bilgiler Dersine verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Sosyal Bilgiler Öz-Yeterlilik Algısı Arasındaki Korelasyonlar

	Sosyal Bilgiler Dersine Verilen Değer	Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma	Sosyal Bilgiler Dersine ilişkin Öz-yeterlilik
Sosyal Bilgiler Başarı Puanları	,066	,063	,232

Tablo 96 incelendiğinde, öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının 3 değişken (öğrencilerin sosyal bilgiler dersine verdikleri değer, sosyal bilgiler dersinden hoşlanma durumları ve sosyal bilgiler dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları) ile de pozitif yönde anlamlı bir ilişki gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine verdikleri değer, sosyal bilgiler dersinden hoşlanma durumları ve sosyal bilgiler dersine ilişkin öz-yeterlilik algıları arttıkça öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının az da olsa artma eğilimi gösterdiği savunulabilir. Buna ek olarak, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin öz-yeterlilik algılarının; sosyal bilgiler başarılarını etkileme bakımından sosyal bilgiler dersine verdikleri değerden ve sosyal bilgiler dersinden hoşlanma durumlarından önce geldiği ileri sürülebilir.

Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin sosyal bilgiler testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretmene ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 97’de verilmiştir.

Tablo 97. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim Düzeyi	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Ön Lisans	38	2,9	501,110	1	7	528,8
Lisans	1209	92,1	498,690	13	93	496,7
Yüksek Lisans	66	5	502,788	-	-	-
Toplam	1313	100	498,966	14	100	499,0

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler ortalamaları incelendiğinde Ön lisans mezunu olan öğretmenin öğrencilerinin ortalama puanlarının ($X=528,79$) eğitim düzeyi Lisans ($X=496,74$) olan öğretmenlerin öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak puanlar arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 98’de verilmiştir.

Tablo 98. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

MADDELER		Hiç	1-2 gün	3-4 gün	5 gün ve fazla
1. Alanımla ilgili konular	N	6	1	3	-
	%	60%	10%	30%	-
2. Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	N	2	2	1	3
	%	20%	20%	10%	30%
3. Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	N	3	2	-	5
	%	30%	20%	-	50%
4. Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	N	6	4	-	-
	%	60%	40%	-	-
5. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	N	6	4	-	-
	%	60%	40%	-	-
6. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	N	7	2	-	-
	%	70%	20%	-	-
7. İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular	N	6	1	-	2
	%	60%	10%	-	20%
8. Kişisel Gelişim İle ilgili konular	N	6	2	-	1
	%	60%	20%	-	10%

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi (%70,0), 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin arasında öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi konuları (%40,0) ve ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular (%40), 3-4 gün süreyle katıldıkları mesleki gelişim etkinlikleri alanımla ilgili konular (%30,0), 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında ise bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.) (%40) yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri mesleki gelişim faaliyetlerine yeterince katılmamaktadırlar. Ancak faaliyetin süresi kısaldıkça katılımın arttığı görülmüştür.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin girmiş oldukları derslerle ilgili görüşleri Tablo 99’da yer almaktadır.

Tablo 99. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

MADDELER		Hiç katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.Ders yüküm çok fazla	N	5	1	-	2	5
	%	39%	8%	-	15%	39%
2.Ders öncesi hazırlık yaparım	N	-	-	-	4	9
	%	-	-	-	31%	69%
3.Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var	N	-	1	-	6	6
	%	-	8%	-	46%	46%
4.Öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanım var	N	3	3	-	5	2
	%	23%	23%	-	39%	15%
5.Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum	N	-	1	1	5	6
	%	-	8%	8%	39%	46%
6.Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır	N	4	3	-	2	4
	%	31%	23%	-	15%	31%

Tablo 99 incelendiğinde, “Ders yüküm çok fazla” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen yüzdesi (%54) bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen yüzdesi (%47) bulunmuştur. “Ders öncesi hazırlık yaparım” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan (%100) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan (%0) öğretmen yoktur. “Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan öğretmen yüzdesi (%92) bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen (%8) dir. Bu durumda öğretmenlerin büyük bir kısmının derse hazırlanmak için yeterince zamanlarının olduğu savunulabilir. “Öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan (%54) öğretmen varken, bu görüşe kısmen katılmayan ya da hiç katılmayan (%46) öğretmen vardır. Öğretmenlerin büyük bir kısmı öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanının olmadığını belirtmiştir. “Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan (%85) öğretmen bulunurken, bu görüşe kısmen katılmayan ve hiç katılmayan (%8) öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiği görülmektedir. “Çok fazla ders dışı yüküm var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan (%46) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan (%54) öğretmen bulunmaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Öğretmen anketinde ödev verme sıklığı ile ilgili maddeyi yanıtlayan toplam 14 sosyal bilgiler öğretmenin %53'ü haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiğini, %31'i haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini, %15'i ise ev ödevi vermediğini ifade etmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ödev verme sıklığına göre öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 100'de verilmiştir.

Tablo 100. Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığına Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmenin Ödev Verme Sıklığı	Türkiye		Artvin	
	%	X	%	X
Ev ödevi vermem	7,8	527,5	15,4	544,0
Haftada 1 ya da 2 kez	83,2	492,5	53,8	475,1
Haftada 3 ya da daha fazla	9	501,2	30,8	524,0
Toplam	100	496,0	100,0	500,8

Tablo 100 incelendiğinde, ev ödevi vermeyen öğretmenlerin öğrencilerinin en yüksek puan ortalamasına ($X = 544,0$) haftada 1 ya da 2 kez ev ödevi veren öğretmenlerin öğrencilerinin, ise en düşük puan ortalamasına sahip olduğu ($X=475,1$) gözlenmiştir. Öğretmenlerin ödev verme sıklığının öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarında tutarlı bir biçimde anlamlı bir değişime yol açmadığı gözlenmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri ödevlerle ilgili öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 101'de yer almaktadır.

Tablo 101. Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığına Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

MADDELER		Hiç ya da neredeyse hiç	Bazen	Her zaman ya da hemen hemen her zaman
1. Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum	N	-	2	11
	%	-	15%	85%
2. Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm	N	4	8	1
	%	31%	62%	8%
3. Ödevleri sınıfta tartışırım	N	-	8	5
	%	-	62%	39%
4. Ödevleri öğrencilerin ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım	N	1	5	7
	%	8%	39%	54%
5. Öğrencilerin ödevlerini başka bir öğrenciye kontrol ettiririm	N	5	5	3
	%	39%	39%	23%

Tablo 101 incelendiğinde, öğretmenlerin hemen hepsinin (%100) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin hepsinin (%100) ödevleri her zaman ya da bazen sınıfta tartıştığı ve çok büyük bir kısmının (%93) ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin %70'inin öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin kendilerine kontrol ettirdiği ve yarıdan fazlasının (%62) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen başka bir öğrenciye kontrol ettirdiği gözlenmektedir.

Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Okul anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin sosyal bilgiler başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, okullar ile o okullarda öğrenim gören öğrenciler eşleştirilmiş ve öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili okula ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Okul Türü

Okul türüne göre, sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 102'de verilmiştir.

Tablo 102. Okul Türüne Göre Ortalama Sosyal Bilgiler Testi Puanları

Okul Türü	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Genel Ortaokul	933	86	498,2	11	78,6	510,9
İmam Hatip Ortaokulu	119	11	498,3	2	14,3	447,2
Yatılı Bölge Ortaokulu	37	3	475,9	1	7,1	452,5
Toplam	1089	100	497,5	14	100,0	497,6

Sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullarına ait olduğu ($X=510,9$), daha sonra yatılı bölge ortaokulların ($X=452,5$) geldiği, en son sırada ise imam hatip ortaokullarının ($X=447,2$) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bulgular, sosyal bilgiler ortalamalarının okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıfların ortalama sınıf mevcuduna göre, matematik testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 103 de verilmiştir.

Tablo 103. Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcuduna Göre Okulların Ortalama Sosyal Bilgiler Puanları

Sınıf Mevcudu	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
25'ten az	356	28	496,9	5	35,7	482,1
25-30 arası	623	49	495,2	6	42,9	509,1
131-40 arası	227	18	493,5	2	14,3	512,6
41 ve daha fazla	71	6	492,5	1	7,1	476,3
Toplam	1277	100	495,2	14	100,0	497,6

Okullara ait ortalama sosyal bilgiler testi puanları, sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcuduna göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, ortalama sınıf mevcudunun 31-40 arasında değişen okullarda olduğu ($X=512,6$), bu okulları sınıf mevcudu 25-30 arası olan okulların takip ettiği görülmektedir ($X=509,1$). En son sırada ise ortalama sınıf mevcudu 41 ve daha fazla olan okullar ($X=476,3$) yer almaktadır. Ancak, elde edilen sonuçlar bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır.

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Okulda kütüphane olup olmama durumuna ilişkin çalışmada ele alınan toplam 14 okulun %64'ünde kütüphane bulunurken, %36'sında kütüphane bulunmamaktadır. Okulların kütüphaneye sahip olup olmama durumlarına göre, okulların ortalama sosyal bilgiler testi puanları Tablo 104'te verilmiştir.

Tablo 104. Okul Kütüphanesi Olup Olmama Durumuna Göre Okulların Ortalama Sosyal Bilgiler Puanları

Okulunuzda Kütüphane Var Mı?	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Hayır	351	29	495,26	5	35,7	454,0
Evet	860	71	495,78	9	64,3	521,9
Toplam	1211	100	495,63	14	100,0	497,6

Sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları, okullarda kütüphane bulunup bulunmama durumuna göre incelendiğinde okul kütüphanesi bulunan okulların ortalamasının ($X=521,9$), bulunmayan okulların ortalamasından ($X=454,0$), daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulun bulunduğu yere göre, okulların ortalama sosyal bilgiler testi puanları Tablo 105'te verilmiştir.

Tablo 105. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okulların Ortalama Sosyal Bilgiler Puanları

Yerleşim Yeri	Türkiye			Artvin		
	N	%	X	N	%	X
Şehir merkezi	710	55,5	494,95	8	57,1	513,8
Büyük şehir - Merkez ilçe	84	6,6	500,82	1	7,1	452,5
Şehrin dışında mahalle	155	12,0	500,67	2	14,3	502,6
Kasaba, köy vb.	331	25,9	492,36	3	21,4	466,1
Toplam	1280	100,0	495,36	14	100,0	518,6

Sosyal bilgiler testine ait okul ortalamalarının yerleşim birimlerine göre durumu incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının şehir merkezinde bulunan okullara ait olduğu ($X=513,8$) en düşük ortalamasının ise merkez ilçede bulunan okula ait olduğu ($X=452,5$) görülmektedir. Bulgular, sosyal bilgiler testi okul ortalamalarının yerleşim birimine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile öğrenci kaynaklı sorunlar indisi ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisi arasındaki ikili ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular Tablo 106'da verilmektedir.

Tablo 106. Sosyal Bilgiler Testi Puanları ile Öğrenci Kaynaklı Sorunlar ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar Arasındaki Korelasyon

	Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar
Sosyal Bilgiler Başarı Puanları	-,28	-,20

Tablo 106 incelendiğinde, öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının, iki değişken (öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar) ile de negatif ve anlamlı bir korelasyon gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrenci kaynaklı olan ve olmayan sorunlar azaldıkça öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının arttığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra öğrenci kaynaklı sorunların, öğrenci kaynaklı olmayan sorunlara nazaran öğrenci başarısı üzerinde daha olumsuz etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Amacı, 8. sınıf öğrencilerinin zihinsel becerilerinin ortaya konulması ve öğrencilerin başarılarıyla ilişkili öğrenci, öğretmen ve okul özelliklerinin belirlenmesi olan ABİDE araştırması kapsamında elde edilen bulgular incelendiğinde Artvin ilinin bulgularının genel olarak Türkiye sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir. Örneğin öğrencilerin eğitim hedefleri (beklentileri) yükseldikçe değerlendirme yapılan alanlardaki puanlarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgu, Türkiye bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bir başka deyişle, uygulamaya katılan öğrencilerin eğitim beklentileri yükseldikçe, ABİDE puanlarının arttığı ortaya konulmuştur. Evdeki kitap sayısı, ABİDE 2016 araştırması kapsamında çalışılan bir başka değişkendir. Buna göre, evdeki kitap sayısı arttıkça öğrencilerin ABİDE’de değerlendirme yapılan alanlardaki puanlarının da arttığı bulgusu ortaya konulmuştur. Bu bulgu, TIMSS 2011 bulgularıyla da örtüşmektedir (MEB, 2014).

ABİDE araştırması kapsamında Artvin iline ait veriler analiz edildiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

TÜRKÇE DERSİNE AİT SONUÇLAR:

- Türkçe testi için öğrencilerin %8,1’inin (N=24) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %32’sinin (N=94) orta düzeyde ve yaklaşık %60’ının (N=176) ise orta üstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre ili temsil eden örneklemin sağa çarpık bir yapıda olduğu söylenebilir. Bu durum Türkçe testi için başarılı bir sonuca sahip olduğunu göstermektedir. Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında ise il örnekleminin daha iyi bir düzeyde olduğu görülmektedir.
- Okullar türleri bazında sonuçlar incelendiğinde ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek, temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların genel ortaokullar; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük okulların YBO, temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip olan okulların ise imam hatip ortaokulları olduğu görülmektedir.
- Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde öğrencilerin Türkçe testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyi arttıkça, yükseldiği görülmüştür.
- Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Türkçe testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Türkçe puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.
- Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde öğrencilerin eğitim hedefleri yükseldikçe Türkçe başarılarının da arttığı görülmüştür.
- Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, evdeki kitap sayısı fazla olan öğrencilerin daha başarılı olduğu saptanmıştır.
- Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK’ ya katılma durumuna göre incelendiğinde DYK’ ya katılan öğrencilerin daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Türkçe testi puanları ile okula yönelik tutum arasında çok düşük, pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin okula yönelik tutumları arttıkça (pozitive yaklaştıkça) Türkçe başarı puanlarının düşük miktarda da olsa arttığı yorumu yapılabilir.
- Öğrencilerin Türkçe dersi ödevlerine ayırdıkları süre ile Türkçe dersi başarıları karşılaştırıldığında, ödev süresi bir saate kadar başarının arttığı, bir saatten fazla zaman ayıran öğrencilerde ise başarının düştüğü saptanmaktadır.
- Türkçe öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe testi puanları incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeyleri arttıkça öğrenci başarısının arttığı görülmüştür.

MATEMATİK DERSİNE AİT SONUÇLAR:

- Matematik testi için öğrencilerin %25'inin (N=73) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %49'unun (N=143) ortadüzeyde, %27'sinin (N=79) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.
- Okulların türleri bazında sonuçları incelendiğinde ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek, temelaltı düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların genel ortaokullar olduğu; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük, temelaltı ve temel düzeyde en yüksek orana sahip okulların YBO'lar olduğu gözlenmiştir.
- Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde öğrencilerin Matematik testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyi arttıkça, yükseldiği görülmüştür.
- Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Matematik testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Matematik puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.
- Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde öğrencilerin eğitim hedefleri yükseldikçe Matematik başarılarının da arttığı görülmüştür.
- Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, evdeki kitap sayısı fazla olan öğrencilerin daha başarılı olduğu saptanmıştır.
- Matematik testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK' ya katılma durumuna göre incelendiğinde DYK' ya katılan öğrencilerin daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Öğrencilerin Matematik dersi ödevlerine ayırdıkları süre ile Matematik dersi başarıları karşılaştırıldığında, ödev süresi bir saate kadar çıktığında başarının arttığı, bir buçuk saatten fazla zaman ayıran öğrencilerde ise başarının daha düşük olduğu saptanmıştır.
- Öğretmenlerin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin matematik testi puanları incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeyleri arttıkça öğrenci başarısının arttığı görülmüştür.
- Matematik testine ilişkin okul ortalamaları, okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullar (X=506,38), ikinci sırada imam hatip ortaokullarının (X=452,45) son sırada ise yatılı bölge okulları (X=445,35) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, okulların matematik testine ilişkin ortalama puanları okul türüne bağlı olarak anlamlı bir biçimde değişmemektedir.

FEN BİLİMLERİ DERSİNE AİT SONUÇLAR:

- Fen Bilimleri testi için öğrencilerin %26,8'sinin (N=79) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %25'inin (N=74) orta düzeyde ve yaklaşık %48'inin (N=141) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre ili temsil eden örneklemin sağa çarpık bir yapıda olduğu söylenebilir. Bu durum fen bilimleri testi için başarılı bir sonuca sahip olunduğunu gösterebilir. Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında ise il örnekleminin daha iyi bir düzeyde olduğu görülmektedir.
- Okullar türleri bazında sonuçlar incelendiğinde ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek, temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların genel ortaokullar; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okul YBO iken temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip okulların imam hatip ortaokulları olduğu gözlenmiştir.
- Fen Bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde öğrencilerin fen Bilimleri testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyi arttıkça, yükseldiği görülmüştür.

- Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe fen Bilimleri puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.
- Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde öğrencilerin eğitim hedefleri yükseldikçe fen Bilimleri başarılarının da arttığı görülmüştür.
- Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, evdeki kitap sayısı fazla olan öğrencilerin daha başarılı olduğu saptanmıştır.
- Fen bilimleri testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK' ya katılma durumuna göre incelendiğinde DYK' ya katılan öğrencilerin daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Öğrencilerin fen bilimleri dersi ödevlerine ayırdıkları süre ile fen bilimleri dersi başarıları karşılaştırıldığında, ödev süresi bir saate kadar olduğunda başarının arttığı, bir saatten fazla zaman ayıran öğrencilerde ise başarının düştüğü saptanmıştır.
- Fen bilimleri testine ilişkin okul ortalamaları okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullarına ait olduğu ($X=508,8$), genel ortaokulların yatılı bölge okullarını izlediği ($X=447,9$), en son sırada ise imam hatip ortaokullarının ($X=438,8$) olduğu görülmektedir.

SOSYAL BİLGİLER DERSİNE AİT SONUÇLAR

- Sosyal bilgiler testi için öğrencilerin yaklaşık %3'ünün ($N=8$) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %27'sinin ($N=79$) orta düzeyde, %70'inin ($N=207$) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Sosyal bilgiler testi Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında temelaltı ve temel düzeyde çok az öğrencinin olduğu görülmektedir. İleri düzeyde ise Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğu görülmektedir.
- Okullar türleri bazında sonuçlar incelendiğinde ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek, temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların genel ortaokullar; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip okulların imam hatip ortaokulları olduğu, temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip olan okulların ise YBO'lar olduğu gözlenmiştir.
- Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde öğrencilerin sosyal bilgiler testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyi arttıkça, yükseldiği görülmüştür.
- Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile sosyal bilgiler testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe sosyal bilgiler puanlarının da yükseldiği ileri sürülebilir.
- Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde öğrencilerin eğitim hedefleri yükseldikçe sosyal Bilgiler başarılarının da arttığı görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, evdeki kitap sayısı fazla olan öğrencilerin daha başarılı olduğu saptanmıştır.
- Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK' ya katılma durumuna göre incelendiğinde DYK' ya katılan öğrencilerin daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi ödevlerine ayırdıkları süre ile sosyal bilgiler dersi başarıları karşılaştırıldığında, ödev süresi bir buçuk saate kadar başarının arttığı, bir buçuk saatten fazla zaman ayıran öğrencilerde ise başarının düştüğü saptanmıştır.
- Sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının genel ortaokullara ait olduğu ($X=510,9$), daha sonra yatılı bölge ortaokulların ($X=452,5$) geldiği, en son sırada ise imam hatip ortaokullarının ($X=447,2$) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bulgular, sosyal bilgiler ortalamalarının okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- Berberoğlu,G.(2012).Kapsam geçerliği. Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama.15,10-16.
- Demirtaşlı, N. (2010). Őst dőzey dőřınme becerilerinin ۆlőlmesinde gőndelik yaşam unsuru. Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama. 7,9-26.
- Eurostat (2011). Regions in the European Union. Nomenclature of territorial units for statistics. Luxembourg: European Union.
- King,F.J.,Goodson, L. ve Rohani, F. (1998) Higher order thinking skills: Definitions, teacing strategies, assessment. Web: http://www.cala.fsu.edu/files/higher_order_thinking_skills.pdf adresinden 22 Nisan 2017 tarihinde alınmıştır.
- MEB(2014).TIMSS 2011 ulusal matematik ve fen raporu: 8.sınıflar. Ankara.
- MEB (2017). PISA 2015 ulusal raporu. Ankara.
- MEB(2017).TIMSS 2015 ulusal matematik ve fen bilimleri ۆn raporu 4.ve 8. sınıflar. Ankara.
- Wang, S. ve Wang, H. (2014). Teaching and learning higher-order thinking. International Journal of Arts and Sciences.7(2),179-187

Artvin İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Ölçme Değerlendirme Merkezi